

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ
ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท
ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2562

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ
ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท

ลิขสิทธิ์ © โดย Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมษายน 2562

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

วิรัช ชัยริมา

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท

คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสกุล ฟองมูล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เณลิ้มผล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เณลิ้มผล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง ศิริสัญญาลักษณ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง ศิริสัญญาลักษณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผทัยรัตน์ ภาสน์พิพัฒนกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผทัยรัตน์ ภาสน์พิพัฒนกุล)

11 เมษายน 2562

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เกลิมผล อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและแก้ไขจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ ขอกราบขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสกุล ฟองมูลประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รุจ ศิริสัญลักษณ์และอาจารย์ ดร.พทย์รัตน์ ภาสน์พิพัฒนกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ และการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ในการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอย่างสูงที่ให้ความรู้ คำแนะนำและคำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเล็ก ชัยธิมา คุณแม่ฟองจันทร์ ชัยธิมา นางสาวนริตา ชัยธิมา และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่สนับสนุนและมอบกำลังใจให้มาโดยตลอด และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดมา ทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแล และเป็นกำลังใจที่ดี จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายนี้หากว่าแม้มีส่วนอื่นส่วนใดที่ขาดตกบกพร่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความเต็มใจ

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วิรัช ชัยธิมา

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	
ผู้เขียน	นายวิรัช ชัยธามา	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชนบท)	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ เณลิผล	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	รองศาสตราจารย์ ดร.รุจ ศิริสัญลักษณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรรัตน์ ภาสน์พิพัฒนกุล	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษ ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ รวมถึงสังเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษโดยเลือกเกษตรกรที่ผลิตผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 146 รายโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 60 ปีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คนมีการปลูกผักมากที่สุดโดยผักปลอดสารพิษที่ให้ผลผลิตสูงสุดได้แก่ กะหล่ำปลี และพืชที่ให้ราคาสูงสุดได้แก่ ถั่วพูและผักกูด เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษซึ่งร้อยละ 91.78 เคยเข้ารับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษและร้อยละ 83.56 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปลูกผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับเห็นด้วยโดยเห็นด้วยว่าผักปลอดสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วยทำให้ไม่มีสารพิษตกค้างสะสมในร่างกายจากการใช้สารเคมีและการปลูกผักปลอดสารพิษไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานในการผลิตมาก

เกษตรกรร้อยละ 87.67 ตัดสินใจปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปและมีความเห็นว่าผักปลอดสารพิษเป็นที่ต้องการของตลาด ($\bar{X} = 4.18$) และเป็นการลดการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรพบว่า ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ขาดแคลนน้ำ และโรคและแมลงรบกวน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Farmers' Opinions Toward Pesticide Free Vegetable Growing in Saraphi District, Chiang Mai Province	
Author	Mr. Weethawat Chaithima	
Degree	Master of Science (Agricultural Extension and Rural Development)	
Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. Juthathip Chalerphol	Advisor
	Assoc. Prof. Dr. Ruth Sirisunyaluck	Co-advisor
	Asst. Prof. Dr. Pathairat Pastpipatkul	Co-advisor

ABSTRACT

The objective of this research were to study the current situation, conditions, and perceptions of farmers regarding organic vegetable cultivation, synthesized the problems, obstacles, and limitations of organic vegetable in the area, in order to summarize the direction and trends, and selection of organic vegetables being cultivated in Saraphi District, Chiang Mai Province. The sample for this study consists of 146 participants by use simple random sampling. The tools used for this study include questionnaires, data analysis, descriptive statistics, and analysis of feedback received from farmers regarding organic vegetable cultivation using the weighted average method.

The study found the average age of farmers to be 60.27 years. The average number of members per household was 4. Morning glory was the most commonly cultivated organic vegetable, followed by other high yield or high market price vegetables such as cabbage, winged bean, and paco fern. All farmers were members of organic vegetable agricultural co-operatives, with 91.8% having received specific training in organic vegetable cultivation, and 83.6% having had contact with Agricultural Extension Officers regarding organic vegetable cultivation. The opinions of farmers regarding organic vegetable cultivation were at a high level of agreement, with general consensus that organic vegetable cultivation does not require a great amount of labour relative to production scale, and that organic vegetables reduce the risk of illness due to the absence of chemical residues, and thus no accumulation of toxic substances can occur within the body. The

primary obstacles of organic vegetable cultivation were found to be high costs of production, water shortages, and problems related to plant disease and pest infestation. 87.67 percent of farmers decided to continue to grow organic vegetables and there was an opinion that the organic vegetables were needed by the market ($\bar{X} = 4.18$) and reducing use chemical ($\bar{X} = 4.01$). The production organic vegetables of farmers found that Production factors have high prices, water shortages and diseases and pests.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตด้านเนื้อหา	5
1.6 นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 บริบทของอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	6
2.2 ความคิดเห็น	8
2.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษ	10
2.4 การรวมกลุ่ม	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การทดสอบแบบสอบถาม	30
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4.1 สถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษ	33
4.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ	56
4.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ	62
4.4 ผลสรุปทิศทางและแนวโน้มของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษ	63
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
5.1 สรุปผลการศึกษา	69
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	73
5.3 ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก	86
ประวัติผู้เขียน	93

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล	28
ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล	33
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะเศรษฐกิจ	37
ตารางที่ 4.3 ชนิดผักและจำนวนผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ	38
ตารางที่ 4.4 การใช้พื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษ	39
ตารางที่ 4.5 ผลผลิตต่อไร่ในของผักปลอดสารพิษ	41
ตารางที่ 4.6 ราคาของผักปลอดสารพิษ	43
ตารางที่ 4.7 พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ	45
ตารางที่ 4.8 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม	50
ตารางที่ 4.9 ช่องทางและข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรได้รับ	54
ตารางที่ 4.10 ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ	56
ตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของ เกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ	62

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และเป็นแหล่งสำคัญในการผลิตพืชอาหารเพื่อให้ประชากรทั้งภายในและภายนอกประเทศได้บริโภค รวมถึงมีบทบาทต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ทำให้มีการนำทรัพยากร ดิน น้ำ พลังงานและพื้นที่ป่าไม้มาใช้ในการเกษตรในปริมาณมาก

วิฑูรย์ (2539) กล่าวว่า จากที่ผ่านมาการเกษตรกรรมของไทย เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวสูงขึ้นมากกว่าประเทศเพื่อนบ้าน จึงถูกผลักดันเข้าสู่ระบบเกษตรกรรมกระแสหลัก (Mainstream agriculture) หรือเกษตรกรรมเคมี (Chemical agriculture) ซึ่งส่งผลกระทบในทางลบด้านต่างๆและทำให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม ปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์และปัญหาการระบาดของโรคและแมลงเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นระยะเวลานานโดยไม่มี การปรับปรุงดินปัญหาต่อเศรษฐกิจแม้เกษตรกรรมแผนใหม่จะมีเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิตเพื่อแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนอาหารและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรแต่ในระยะยาวการทำเกษตรแผนใหม่ทำให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติตามาที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ ปัญหาการ พังทลายของหน้าดิน ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ ปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อมและปัญหาการระบาดของ โรคและแมลง เกษตรกรรมแผนใหม่ที่มุ่งเน้นเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นจำนวนมาก และใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของโครงสร้างดินและดินขาด ความอุดมสมบูรณ์และพบว่าต้นทุนการผลิตสูงกว่ารายได้ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินเกษตรกรต้องเปลี่ยนไป ประกอบอาชีพอื่น ๆ มากมาย และยังก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภคการใช้สารเคมี ในทางการเกษตรนอกจากจะตกค้างในสิ่งแวดล้อมแล้วบางส่วนยังตกค้างในสิ่งแวดล้อมและบางส่วนยัง ตกค้างอยู่ในผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้บริโภคด้วย

ระบบการเกษตรของไทยในปัจจุบันต้องการแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ซึ่งแนวทางหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจและคาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้ก็คือ การพัฒนาระบบการเกษตรภายใต้ระบบควบคุมสภาพแวดล้อม เนื่องจากระบบการเกษตรแบบนี้สามารถที่จะควบคุมปัจจัยการผลิตต่างๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการและการเจริญเติบโตของพืช รวมทั้งสามารถลดปริมาณการใช้สารเคมี ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้ และในประเทศไทยนั้นให้ความสนใจกับการผลิตพืชผักภายใต้ระบบควบคุมสภาพแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การได้ผลผลิตพืชผักที่มีสารพิษตกค้างน้อยในระดับที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค หรือไม่มีเลย (อนันต์, 2550)

พืชผักเป็นพืชที่คนไทยนิยมนำมารับประทานกันอย่างแพร่หลายเนื่องจากมีคุณค่าทางโภชนาการมากมายทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย แต่ปัจจุบันค่านิยมในการบริโภคผักนั้น ผู้บริโภคมักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงามและไม่มียารอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงเป็นสาเหตุทำให้เกษตรกรที่ปลูกผัก จะต้องใช้สารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดแมลงโดยมีการฉีดพ่นสารเคมีในปริมาณมาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมารับประทานแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักผักนั้นได้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวเกษตรกรจึงควรหันมาทำการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

จุฬาลักษณ์ (2558) กล่าวว่าปัจจุบันผักปลอดภัยจากสารพิษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาระบบการผลิตของเกษตรกรที่ยั่งยืน เพราะกระบวนการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษสามารถช่วยลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการมีสารพิษตกค้างในผักระดับที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ซึ่งบางรายอาจจะปรากฏในทันที เช่น ท้องร่วง ลื่นชา เวียนศีรษะ บางรายอาจสะสมไว้ในร่างกายทีละน้อย เมื่อมากเข้าก็จะเป็นสาเหตุของอาการเจ็บป่วยต่างๆ เช่น โรคมะเร็ง หรือโรคที่เกี่ยวกับระบบประสาท นอกจากนี้ยังช่วยลดผลกระทบด้านความเสี่ยงต่อการสะสมพิษในตัวเกษตรกรเองด้วยเช่นกัน เนื่องจากตัวเกษตรกรเองต้องคลุกคลีสัมผัสโดยตรงกับการใช้สารพิษในการเพาะปลูก หรืออาจยังไม่มี การป้องกันตัวเองในขณะที่มีการให้สารเคมีแก่พืชผัก จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดอันตรายได้

ในภาคเหนือมีเกษตรกรทำการเกษตรลักษณะนี้มากกว่า 500 ราย อย่างไรก็ตาม การทำการเกษตรในลักษณะนี้มีไว้จะประสบความสำเร็จทุกราย บางรายต้องล้มเลิกไปเพราะไม่สามารถใช้วิธีทางธรรมชาติสู้กับโรคและแมลงได้ หลายรายกลับมาใช้สารเคมีในบางส่วนของกระบวนการผลิต เพราะทน

กับสภาพขาดทุนไม่ไหว ประกอบกับการขาดเทคนิควิธีทางการผลิต ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่มีผู้ผลิตผักปลอดสารพิษโดยไม่ใช้สารเคมีช่วยในการผลิตเลย แต่อาศัยเทคนิควิธีการต่างๆทางธรรมชาติ และภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกษตรกรมีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการผลิตจนประสบความสำเร็จ (จุฑามาศ, 2552)

การปลูกผักปลอดสารพิษกลุ่มเกษตรกร (Farmer Organization) ถือว่าเป็นองค์กรหรือสถาบันหนึ่งซึ่งมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาการเกษตรมาก เพราะประกอบด้วยเกษตรกรหลายคนปฏิบัติงานร่วมกันโดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่นของตนเอง เพิ่มรายได้แก่ครอบครัว พัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนและครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป็นพลังหรืออำนาจในการ ต่อรองในด้านต่างๆ และเพื่อทำหน้าที่รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของเกษตรกรการรวมกลุ่มจึงเข้ามามีบทบาทในการทำ การเกษตรอย่างมาก (ศราวุธ, 2556)

อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ต้นแบบในด้านการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ภายใต้แผนงานพืชอาหารเชียงใหม่ปลอดภัยตั้งแต่ปี 2541 จนถึงปัจจุบันและมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในแต่ละตำบล ซึ่งได้รับการสนับสนุน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 12 ตำบล 365 ราย ในพื้นที่การผลิต 621 ไร่ และเกิดกลุ่มพืชผักปลอดสารพิษในพื้นที่อีก 10 กลุ่มใหญ่ มีผู้ยื่นรับรองมาตรฐานอาหารเชียงใหม่ปลอดภัยจำนวนกว่า 172 ราย เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ประมาณ 500 - 1,000 บาทต่อรายต่อวัน และตั้งเป้าในอนาคตว่าอำเภอสารภีจะเป็นแหล่งผลิตพืชอาหารปลอดภัยของคนเชียงใหม่และนักท่องเที่ยวที่มาเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี ผู้บริโภคจึงเล็งเห็นความสำคัญของการเลือกรับประทานอาหารให้มากขึ้น ปัจจุบันผักปลอดสารพิษได้รับความนิยมจากประชาชนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการหลวง ร้านอาหารชีวิต ดังนั้นการให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาของพืชผักนั้นจะต้องมีมาตรฐานได้การรับรองคุณภาพจากองค์กรต่างๆ เพื่อประโยชน์ที่ดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค ฉะนั้นพืชผักของ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้บริโภคสามารถมั่นใจได้ว่าปลอดภัยไร้การปนเปื้อนของสารพิษอย่างแน่นอน (สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่, 2553)

แต่ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่มีการปลูกอย่างแพร่หลายรวมไปถึงการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันผู้ที่ปลูกผักปลอดสารพิษมีจำนวนลดลงอย่างมาก บางรายออกจากกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิตเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพากลุ่ม บางรายเลิกปลูกเพราะไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งสถานะการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ในขณะนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยศึกษาสถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อสังเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยเลือกการผลิตผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่วิจัยพร้อมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ รวมถึงเกษตรกรที่สนใจด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อสังเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อสรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์และสภาพการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร และทำให้มองเห็นทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่อำเภอสารภ และอำเภอใกล้เคียงในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ให้เกษตรกรหันมาสนใจการปลูกผักปลอดสารพิษมากขึ้น และยังเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในการนำเสนอปัญหา อุปสรรค ทิศทางและแนวโน้มในการปลูกผักปลอดสารพิษได้และส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษประสบผลสำเร็จในการผลิตต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เอกสารของทางราชการ และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ประเด็นต่างๆดังนี้

1. สถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
3. สังเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่
4. สรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผักสดที่มีระบบการผลิตโดยใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชรวมทั้งใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการเจริญเติบโต โดยผลผลิตที่ได้จะต้องไม่มีพิษตกค้างอยู่หรือมีสารพิษ ตกค้างอยู่แต่จะต้องไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในประกาศกระทรวง สาธารณสุข ฉบับที่ 163 พ.ศ. 2538 ลงวันที่ 28 เมษายน 2538 ตกค้าง ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของ คณะกรรมการอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentarius)

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ที่ขึ้น ทะเบียนรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษกับสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2553

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกส่วนตัวของเกษตรกรที่มีต่อการปลูก ผักปลอดสารพิษที่ได้รับการสัมภาษณ์ มี 4 ด้านคือด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการผลิต ด้านการรวมกลุ่ม ของเกษตรกร และด้านเศรษฐกิจและสังคม มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ ผู้วิจัยค้นคว้าแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นประเด็น ดังนี้

1. บริบทของอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางการเกษตร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.บริบทชุมชนของอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

อำเภอสาร์ภีเดิมชื่อ “อำเภอยางเน็ง” ตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2434 (ร.ศ.109) คำว่า ยางเน็ง มาจากคำว่า “ต้นยาง” กับ “เน็ง” เป็นภาษาพื้นเมืองแปลว่า ไน้มนอน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2470 ท้าวพระยา ขุน พร้อมด้วยประชาชนได้เสนอต่อ อำมาตย์ตรี พันธราษฎร์ นายอำเภอสาร์ภีนั้นว่าควรเปลี่ยนชื่อ อำเภอยางเน็งเสียใหม่เนื่องจากไม้ไผ่เพราะจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “อำเภอสาร์ภี” ซึ่งเป็นชื่อของตำบลหนึ่งใน อำเภอ คำว่า “สาร์ภี” เป็นชื่อของดอกไม้ไทยสีเหลืองมีกลิ่นหอมมาก เป็นต้นไม้ยืนต้นมีอายุยืน และมี มากที่วัดสาร์ภี ตำบลสาร์ภีที่ว่าการอำเภอสาร์ภี ตั้งอยู่ในที่ดินวัดร้าง ชื่อวัดเชียงยืน ขนาดพื้นที่ 4 ไร่ – งาน 26 ตารางวา มีกำแพงล้อมรอบ เรียกชุมชนแถบนี้ว่า “เวียงหมาก” สันนิษฐานว่าเป็นเมืองชั้นนอก ของเวียงกุมกาม และเนื่องจากเป็นอำเภอที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน อำเภอสาร์ภีแบ่งออกเป็น 12 ตำบล คือ ตำบลข้าวมุง ตำบลป่าบง ตำบลไชยสถาน ตำบลท่าวังตาล ตำบลดอนแก้ว ตำบลยางเน็ง ตำบลสันทราย ตำบลท่ากว้าง ตำบลหนองแฝก ตำบลสาร์ภี ตำบลชมภู ตำบลหนองผึ่ง

อำเภอสาร์ภี เป็นอำเภอหนึ่งในเขตปริมณฑลของนครเชียงใหม่ที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาทุก ๆ ด้านจนเป็นอำเภอขนาดใหญ่ในแง่สถานประกอบการและอุตสาหกรรม ขนาดใหญ่ที่ของจังหวัด ได้รับอานิสงส์มาจากนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ลำพูน ปัจจุบันอำเภอสาร์ภี ถือได้ว่าการพัฒนาจนสภาพความเจริญเป็นเขตเมืองที่เชื่อมต่อกับนครเชียงใหม่ มีประชากร

หนาแน่นรองจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ และเป็นอำเภอที่รองรับความเจริญของนครเชียงใหม่เพื่อขยายไปยังเมืองลำพูน

อำเภอสารภีเป็นอำเภอที่มีพื้นที่เล็กที่สุดและเป็นเพียงอำเภอเดียวในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่มีภูเขา แต่มีจุดเด่น คือ ถนนสายต้นยางซึ่งมีอายุกว่าร้อยปีเรียงรายตลอดสองข้างทาง มีความยาวเริ่มตั้งแต่เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปจรดถึงเขตอำเภอเมืองลำพูน

ที่ตั้ง / ลักษณะทางภูมิศาสตร์ อำเภอสารภี

อำเภอสารภี มีพื้นที่ประมาณ 97.45 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 63,342.5 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ มีระยะทางห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 10 กิโลเมตรมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหนองหอย และ ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองช้างคืน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบวกค้าง และตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลสบแม่ข่า และตำบลหนองตอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

การคมนาคม

- มีถนนสายหลัก 3 สาย คือ ถนนสายเชียงใหม่ – ลำพูน ถนนซูเปอร์ไฮเวย์สายเชียงใหม่ – ลำปาง

และถนนเลียบทางรถไฟเชียงใหม่-ลำพูน

- มีสถานีรถไฟย่อย จำนวน 1 แห่ง

การเกษตร

อำเภอสารภีมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 41,195 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำสวนลำไย เป็นส่วนใหญ่ สำหรับลำไย ปี 2545 มีผลผลิตจำนวน 14,331,000 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 257,958,000 บาท มีเตาอบลำไยจำนวน 46 เตา มีผลผลิตลำไยอบแห้ง จำนวน 283,350 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 18,276,075 บาท และปลูกพืชหมุนเวียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกผักปลอดสารพิษ เช่น กะหล่ำดอก บร็อคเคอรี่ ถั่วลันเตา ผักปวยเล้ง ผักกาดกวางตุ้ง ผักคะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี มะเขือยาว โดยได้มีการส่งเสริมให้ปลูกผักปลอดสารพิษ (ผักกางมุ้ง) ในพื้นที่หมู่ที่ 10 ตำบลท่าวังตาล เนื้อที่ประมาณ 20 ไร่ และปลูกพืชอื่น ๆ เช่นกระเทียม ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ฯลฯ เกษตรกรสามารถเพาะปลูกพืชหมุนเวียนได้ตลอดปี มีระบบการชลประทานอยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกเป็นอย่างดี (สำนักงานเกษตรอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่, 2553)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของส่วนบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีขอบเขตตามประสบการณ์ของบุคคลต่อสิ่งนั้นซึ่งมีข้อแตกต่าง คล้ายคลึงหรือความหลากหลายของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความขัดแย้ง เห็นด้วย คล้อยตาม ซึ่งเป็นพฤติกรรมปกติของสังคม ด้วยเหตุนี้ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาหลายท่าน ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ความคิดเห็น” (Opinion) ดังนี้

สุพัตรา (2520) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะการพูดหรือการเขียน ซึ่งในการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออก ซึ่งการแสดงออกนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

กันยา (2532) กล่าวว่าความคิดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งเป็นการใช้สัญลักษณ์ (Symbols) แทนสิ่งหรือเหตุการณ์ต่างๆเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปความคิดเห็น

Max Weber (2516) ได้กล่าวว่า มนุษย์ใช้เหตุผลของตนเอง (Man is rational animal) สัตว์ทำไปตามสัญชาตญาณแต่มนุษย์ทำไปตามการเรียนรู้ และเหตุผลของตนเอง มนุษย์มีเหตุผลว่าการทำบุญทำทานเป็นสิ่งที่จะได้บุญ ทำให้จิตใจสบาย พฤติกรรมทั้งสิ้นของมนุษย์ดำเนินไปโดยใช้ เหตุผลตามที่ กล่าวไว้นั้น ความคิดเห็นจะบ่งการพฤติกรรมของคนในโลก มีผู้นับถือศาสนา คริสต์นิกายล้านคน ได้รับคำสอนในคัมภีร์ไบเบิล ให้ความสำคัญกับ ความคิด เป็นลำดับต้นว่า คนใดคิดอย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น(For as he think in his heart : so is he: Proverb 32.7) จากแนวความคิดเห็นดังกล่าว พอสรุปได้ว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งในการแสดงออกของความคิดเห็นจะเกี่ยวกับการประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ

Kolosa and Kolesnik (2525) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะตัดสินใจพิจารณาจากการประเมินค่าสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลของทัศนคติในทางเดียวกัน

มานิต (2531) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกที่ถ่ายทอดจากการรับรู้ เป็นการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยเหตุผลของตนเองอย่างรอบคอบชัดเจนและต่อเนื่อง

เทียมเมฆ(2531)ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง ที่มีแบบสอบถามซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูก แต่เป็นทางที่เห็นว่า ได้ปฏิบัติระดับมากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

บุญธรรม (2527) ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความเห็นไปในทิศทางใดทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้เป็นกระบวนการทางสังคม จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

สงวนและคณะ (2529) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ซึ่งวิจารณ์ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและอาจเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริงและทัศนคติของบุคคล

กาญจนาและนิตยา (2524) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อประเด็นหรือเรื่องราว เป็นสิ่งเร้าที่แสดงออกมาได้อย่างเปิดเผยหรือตอบสนองได้อย่างตรงๆ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นสุชาและสุรางค์ (2520) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ เราไม่สามารถแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายทัศนคติ แต่ความคิดเห็นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ ทัศนคตินั้นเป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะแสดงออกมาได้ทั้งคำพูดและการกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็นที่ไม่ใช่ที่เร้าที่แสดงออกมาอย่างเปิดเผยหรือตอบสนองอย่างตรงๆและลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

การวัดความคิดเห็น

พรเพ็ญ (2531) อ้างอิงใน พระมหาเอกมร (2553) กล่าวว่า มาตราวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่ใช้กันอยู่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สตัน (Thurston's method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน(equal –appearing intervals)

2. วิธีการของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น ในแนวดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้และแสดงถึงการสะสมของข้อคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ เอส ดี เกล (semantic differential scale : S-D scale) เป็นวิธีการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar adjective) เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติ และความคิดเห็นที่นิยมแพร่หลาย เพราะที่เป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 4 หรือ 5 คำตอบและให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 ตามลำดับ

3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษ

ผักปลอดภัยจากสารพิษ ผักที่มีระบบการผลิตที่มีการใช้สารเคมีในการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งการใช้สารเคมีเพื่อการเจริญเติบโต โดยผลผลิตที่ได้ ไม่มีสารพิษตกค้างอยู่หรือมีสารพิษตกค้างอยู่แต่ต้องไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 288 พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 17 มกราคม 2545 การปลูกผักให้ปลอดภัยจากสารพิษเป็นการนำเอาวิทยาการต่าง ๆ มาใช้ผสมผสานกันอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านพันธุ์ผัก ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชเกี่ยวกับ การดูแลรักษาคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว หลักในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษคือ จะใช้หลักการปลูกผักโดยการไม่ใช้สารเคมี หรือใช้สารเคมีในการผลิตให้น้อยที่สุด หรือใช้ตามความจำเป็นแต่ใช้อย่างถูกต้อง และจะยึดหลักการนำเอาวิธีการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกันหรือวิธีการผสมผสาน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ของผู้บริโภค และรักษาสีสิ่งแวดล้อม แต่การที่จะป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชให้ได้ผลนั้น จะต้องเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม ประหยัด และมีประสิทธิภาพที่สุด

ประโยชน์จากการปลูกผักปลอดสารพิษ สรุปได้ดังนี้

1. ทำให้ได้ผลผลิตผักที่มีคุณภาพดีสวยงาม ไม่มีสารพิษตกค้าง และเกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค
2. ช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกผักมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น เนื่องจากการไม่มีการฉีดพ่นสารเคมี เพื่อป้องกัน กำจัดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกร ปลอดภัยจากสารพิษเหล่านี้
3. ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรในด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชลง และลดปริมาณการนำเข้าสารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชลง
4. เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายผักเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดี และปลอดภัยจากสารพิษ ทำให้จำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น
5. ลดปริมาณสารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช ที่จะปนเปื้อนเข้าไปในน้ำ และอากาศ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติ ไม่ให้เสื่อมโทรม

6. เพิ่มคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม เมื่อเราใช้สารเคมี เช่น ยาฆ่าแมลง และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ จะมีผลตกค้างต่อดิน และเป็นผลเสียต่อน้ำ อากาศ และระบบนิเวศ แมลงที่มีประโยชน์ก็จะตายจากยาฆ่าแมลง เช่น ไล่เดือน แมงมุม และผึ้ง เป็นต้น

การเตรียมแปลงปลูก นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้ผักที่ปลูกเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรงดีแล้ว ยังเป็นการช่วยลดปัญหาจากการทำลายของศัตรูพืช และที่สำคัญในการเตรียมดินที่ดี เป็นการป้องกันการรบกวนของวัชพืช ที่อาจเกิดขึ้นในช่วงระหว่างการปลูกผักได้เป็นอย่างดี เมื่อพืชผักเจริญเติบโต แข็งแรง และสมบูรณ์ ก็ไม่จำเป็นจะต้องใช้สารเคมีในการดูแลรักษา ดังนั้น การเตรียมแปลงในการปลูกพืชผัก ให้ปลอดสารพิษ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกข้อหนึ่ง ที่จะขาดไม่ได้ การเตรียมดินที่ดี จะมีผลต่อการเจริญเติบโต และง่ายต่อการดูแลรักษา ทำให้การปลูกพืชผักปลอดสารพิษประสบความสำเร็จ

การปรับปรุงดินปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ปัจจัยที่ควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ พันธุกรรม ดิน ธาตุอาหาร แสง น้ำ อากาศ และอุณหภูมิ แต่ปัจจัยควบคุมการเจริญของพืชที่สำคัญที่สุดคือดินที่ใช้ปลูกผัก ดินที่ดีจะมีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ส่วนใหญ่ๆ คือ อินทรีย์วัตถุ 45% อินทรีย์วัตถุ 5% น้ำ 25% อากาศ 25% และสิ่งมีชีวิตในดิน เพราะการปรับปรุงดินให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของผัก จึงจำเป็นจะต้องปรับปรุงคุณสมบัติของดินทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพ และเคมี จะช่วยให้ผักมีการเจริญเติบโตดี สมบูรณ์แข็งแรง ส่งผลให้ผักมีความต้านทานต่อโรค และแมลงศัตรูเพิ่มขึ้น ทำให้ไม่ต้องใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือใช้น้อยลง

การปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดิน คือการช่วยทำให้ดินโปร่ง ร่วนซุย เพื่อให้มีการระบายน้ำได้ดี มีอากาศเพียงพอต่อการหายใจของสิ่งมีชีวิตในดิน โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่ง ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และพวกอินทรีย์สารที่เป็นของเหลือทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมเกษตร เช่น พวกกากตะกอนอ้อย จากโรงงานน้ำตาล เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน

ปรับปรุงคุณสมบัติทางเคมี คือการปรับระดับ pH อยู่ในช่วงระหว่าง 5.5-6.5 เพราะดินที่มีค่า pH อยู่ในระดับนี้ จะช่วยให้มีธาตุอาหารพืชอยู่ในรูปที่เป็นประโยชน์กับพืชมากขึ้น โดยการใส่ปูนขาว ปูนมาร์ลโดโลไมท์หรือหินปูน แล้วรดน้ำตามลงไป

การปรับปรุงคุณสมบัติทางชีวภาพ คือการปรับปรุงสภาพของดินให้สิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่อยู่ในดิน ได้แก่ จุลินทรีย์ สัตว์ และพืช ซึ่งสิ่งมีชีวิตในแต่ละชนิดจะมีบทบาทสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มของจุลินทรีย์ดิน ประโยชน์ของจุลินทรีย์ก็คือ จะช่วยย่อยสลายซากพืชซาก

สัตว์ และทำให้รับผลพลอยได้ต่างๆ เช่น ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ สารอินทรีย์ ฮิวมัส และธาตุอาหารชนิดต่างๆสำหรับพืช ซึ่งจุลินทรีย์ในกลุ่มนี้ เรียกว่า ปุ๋ยชีวภาพหรือปุ๋ยจุลินทรีย์ เนื่องจากจุลินทรีย์นับว่ามีประโยชน์ต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการเจริญเติบโตของพืชมาก ดังนั้น วิธีการเพิ่มชนิด และปริมาณของจุลินทรีย์ในดินให้มีความหลากหลาย ที่เกษตรกรสามารถทำได้ง่ายก็คือ การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อันได้แก่ ซากพืช ซากสัตว์ และปุ๋ยอินทรีย์ชนิดต่างๆ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด เป็นต้น

การควบคุมวัชพืชในแปลงผัก มีความสำคัญต่อการปลูกผัก เพราะจะแย่งน้ำ อาหาร และบังแสงแดด ซึ่งวัชพืช สามารถทำความเสียหายให้กับผัก ทั้งทางตรง และทางอ้อม จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนควบคุมวัชพืชอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผักมีการเจริญเติบโตเต็มที่ และลดการระบาดของโรค และแมลง ส่งผลให้ลดการใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชลงได้ คุณภาพและปริมาณผลผลิตที่ได้ก็จะเพิ่มขึ้น

วิธีการควบคุมวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี มีวิธีการดังนี้

1. การเตรียมดินปลูกที่ดี หลังจากทำการไถหรือขุด ดินขึ้นมาควรเก็บเศษวัชพืชออกให้หมด เช่น หวีแห้วหมู ไหลหญ้าชันกาด ไหลหญ้าแพรก ดากดินไว้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ก่อนปลูก การดากดินมีความจำเป็นเพราะจะช่วยให้เมล็ดวัชพืช ที่งอกขึ้นมาแห้งตายไปก่อนปลูก ทำการคราดกลบพร้อมใส่ปุ๋ยรองพื้น ควรให้น้ำดินร่วนซุยก่อนเสมอ เมื่อปลูกผักแล้วพยายามให้กระตบกระเทียมดินน้อยที่สุด การเตรียมดินที่ดีก่อนปลูกจะช่วยขจัดปัญหาวัชพืชไปได้มาก
2. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ผัก เมล็ดพันธุ์ผักที่นำมาปลูกควรจะสะอาดปราศจากเมล็ดวัชพืชปะปน ควรมีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง เพื่อให้ต้นกล้าผักเจริญเติบโตได้เร็วกว่าวัชพืช
3. การคลุมดินจะช่วยรักษาความชื้นในดิน และบังแสงสว่าง ทำให้เมล็ดวัชพืชงอกได้ช้ากว่าพืชผัก เพราะว่าต้นวัชพืชจะตั้งตัวได้ต้นผักก็จะโตจนสามารถแข่งขันกับวัชพืชได้เป็นอย่างดี วัสดุที่ใช้คลุม เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง ใบไม้แห้ง เปลือกถั่ว แกลบ กากมะพร้าว เป็นต้น ปัจจุบันได้มีการนำเอาพลาสติกสีเทา มาคลุมแปลงผัก ซึ่งใช้ได้กับผักที่มีระยะปลูกที่แน่นอนเจาะรูพลาสติกตรงตำแหน่งที่ปลูกผัก ช่วยคลุมวัชพืชได้ดีแต่ต้นทุนค่อนข้างสูง
4. การใช้มือถอนหรือจอบถาก การกำจัดวัชพืชความถี่ที่วัชพืชยังเล็กอยู่ และควรกำจัดบ่อยครั้ง เท่าที่สามารถทำได้ การใช้มือถอน กำจัดได้เฉพาะวัชพืชล้มลุก ส่วนการใช้จอบเหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก และแรงงานเพียงพอ

5. การเพิ่มจำนวนต้นต่อไร่ การเพิ่มจำนวนต้นต่อพื้นที่จะช่วยลดพื้นที่ว่างที่วัชพืชจะ
แก่งแย่งลงได้ เมื่อผักโตขึ้นก็จะทำการถอนแยกออกไปใช้เป็นประโยชน์ได้พร้อมกัน
นั้น ก็จะทำให้ทำการกำจัดวัชพืชต้นเล็กๆ ออกไปจากแปลงผักด้วย

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ที่เกษตรกรนิยมนำมาใช้ในการป้องกันกำจัดแมลง และ
สามารถปฏิบัติได้ง่าย ลงทุนไม่สูงนัก และช่วยลดปริมาณประชากรของแมลงศัตรูผักใน
แปลงผักได้อย่างดี ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 วิธีคือ

1. การใช้กับดักกาวเหนียวซึ่งเป็นกับดักที่มีราคาถูก ประกอบง่าย ใช้ง่าย และมี
ประสิทธิภาพสูงพอสมควร กาวเหนียวที่นิยมนำมาใช้จะมีคุณสมบัติที่ไม่มีสีไม่มีกลิ่น ไม่
มีพิษต่อสิ่งแวดล้อม และทนทานต่อแสงแดด และการชะล้างได้เป็นอย่างดี
2. การใช้กับดักแสงไฟ เป็นวิธีการป้องกันกำจัดแมลงที่ผลิตได้ง่าย ใช้ง่าย สะดวก ปลอดภัย
เสียค่าใช้จ่ายน้อย มีประสิทธิภาพสูง ลดปริมาณการใช้สารฆ่าแมลงลงได้ สามารถดักจับ
แมลงศัตรูพืชผักประเภทผีเสื้อกลางคืนได้มาก เช่น หนอนกระทู้ผัก หนอน กะหล่ำ
เป็นต้น
3. การใช้พลาสติกสีเทาเงินคลุมแปลง วิธีนี้เหมาะสำหรับผักที่มีระยะปลูกที่แน่นอนโดย
เจาะรูพลาสติกตรงตำแหน่งที่ปลูก เป็นการช่วยลดการระบาดของแมลงพวกปากดูด เช่น
เพลี้ยอ่อน
4. การใช้มุ้งตาข่ายในล่อน จะสามารถลดการใช้สารฆ่าแมลงได้ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์
เหมาะสำหรับในพื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงรุนแรง และพื้นที่สามารถปลูกผักต่อเนื่อง
ได้ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปี

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูผักโดยใช้สารสกัดจากสะเดา

สะเดา เป็นพืชที่นิยมนำมาใช้เป็นสารสกัดป้องกันกำจัดแมลงมากที่สุด เนื่องจากในสะเดา มี
สารอะซาดิแรคติน (Azadirachtin) ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยในการป้องกัน และกำจัดแมลงศัตรูพืชได้
มากมายหลายชนิด แมลงศัตรูพืชที่สามารถควบคุมได้ด้วยสารสกัดจากสะเดา ได้แก่

1. แมลงที่ใช้สารสกัดจากสะเดาป้องกันกำจัดได้ผลดีคือ หนอนใยผัก หนอนหน้างเหนียว
หนอนกระทู้ชนิดต่างๆ หนอนกั๊กกินใบ หนอนเจาะยอด หนอนซอนใบ หนอนม้วนใบ
หนอนหลอดหอม เป็นต้น
2. แมลงที่ใช้สารสกัดจากสะเดาป้องกันกำจัดได้ผลปานกลางคือ เพลี้ยจักจั่น หนอนเจาะ
สมอฝ้าย หนอนดักแด้ถั่ว หนอนเจาะดอกกล้วยไม้ แมลงหวี่ขาว แมลงวันทอง เพลี้ยไก่
แจ้ เพลี้ยอ่อน เป็นต้น

3. แมลงที่ใช้สารสกัดจากสะเดาป้องกันกำจัดได้ผลน้อย คือ หนอนเจาะฝักถั่วเหลือง ตัวเต็มวัยของมวนชนิดต่างๆ เช่น มวนแดง มวนเขียว ตัวเต็มวัยของด้วงชนิดต่างๆ เช่น ด้วงหัวกระโศก และพวกไรชนิดต่างๆ

ข้อจำกัดและข้อควรระวังของการใช้สารสกัดจากสะเดา

1. ในเมล็ดของสะเดาจะมีสารเคมีที่ใช้ควบคุมแมลงศัตรูพืชสะสมมากกว่าส่วนอื่นๆ ของสะเดา แต่สะเดาไม่สามารถออกผลได้ตลอดทั้งปี
2. สารสกัดจากสะเดา เป็นพิษต่อผักบางชนิด ทำให้ใบมีสีม่วงดำง จุดไหม้ อาจเกิดจากอาการเหี่ยวและแคะแสรน จึงห้ามฉีดพ่นสารสกัดจากสะเดาบน พืชที่ยังไม่เคยมีการทดลองและแนะนำมาก่อน
3. แสงแดดจะทำลายคุณสมบัติของสารสกัดจากสะเดา ให้สลายตัวภายในเวลา 1 สัปดาห์ แต่การใช้ผลเมล็ดของสะเดาทางดิน จะอยู่ได้นานถึง 1 เดือน
4. การใช้สารสกัดจากสะเดาในการควบคุมแมลงศัตรูพืชนั้น เหมาะกับการผลิตพืชผัก หรือพืชไร่ที่มีพื้นที่ขนาดเล็กเท่านั้น
5. ประสิทธิภาพของสารสกัดจากสะเดาต่อแมลงศัตรูพืช และแต่ละชนิด จะแตกต่างกัน และไม่ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง จำเป็นต้องพิจารณาใช้ร่วมกับวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสมอีกด้วย

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมีเมื่อมีการระบาดของศัตรูพืชที่เข้าทำลายพืชผัก หลังจากที่ใช้สารที่สกัดจากการใช้สารสกัดธรรมชาติแล้วไม่สามารถยับยั้งการระบาดของศัตรูพืชได้ จึงใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืช โดยพิจารณาจากรายละเอียด คือ เป็นสารเคมีที่เหมาะสมกับศัตรูพืชชนิดนั้น และสารเคมีนั้นสลายตัวได้เร็ว ใช้ในอัตราที่เหมาะสมตามคำแนะนำ เว้นระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามคำแนะนำ ทั้งนี้เพื่อไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือเพื่อไม่ให้มีสารพิษตกค้างในพืชผักและที่สำคัญคือมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค (กรรชิต แสงกระจ่างวงศ์ ,2550)

วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ

ในการปลูกผักปลอดสารพิษนั้น จะใช้หลักการปลูกพืชผักโดยใช้สารเคมีในการผลิตให้น้อยที่สุด หรือใช้ตามความจำเป็นและจะใช้หลัก “การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานหรือ “ไอพีเอ็ม” แทนแต่การที่จะป้องกันและกำจัดศัตรูพืชให้ได้ผลนั้นจะต้องเลือกวิธีที่ประหยัดเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ปลูกจะต้องเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สาเหตุการระบาดของศัตรูพืช

- 1.1 ศัตรูพืชเคลื่อนย้ายจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ที่มีความเหมาะสมมากกว่า ทำให้มีการขยายพันธุ์และระบาดทำความเสียหายเพิ่มขึ้น

1.2 สภาพแวดล้อมและสภาพทางนิเวศน์เปลี่ยนแปลงไปทำให้ศัตรูพืชมีการขยายพันธุ์ได้ดีขึ้นเพิ่มจำนวนมากขึ้น หรือมีผลต่อการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีความต้านทาน และมีประสิทธิภาพในการเข้าทำลายมากขึ้น เช่น การกำจัดทำให้หนูระบาด การใช้สารเคมี ทำให้แมลงที่กินแมลงศัตรูพืชตาย เป็นต้น

1.3 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความต้องการผลผลิตในการบริโภคเปลี่ยนไป ความต้องการผลผลิตที่แตกต่างกันไปตามความต้องการของบริโภค บางครั้งร่อนรอยการทำลายของศัตรูพืชเพียงจุดเดียว ก็ถือว่าผลผลิตตกเกรดไม่ได้มาตรฐาน มีการระบาดของศัตรูพืชได้

2. การควบคุมศัตรูพืชให้ประสบผลสำเร็จ มีหลักการง่ายๆ

2.1 ต้องป้องกันไม่ให้เกิดโรคในแปลงปลูก เช่น การใช้พันธุ์ที่ปราศจากโรคและแมลง การไม่นำชิ้นส่วนของพืชที่มีโรคแมลงเข้ามาในแปลงปลูก เป็นต้น

2.2 ถ้ามีศัตรูพืชเข้ามาในแปลงปลูกหรือแสดงอาการเป็น โรคแล้ว ต้องยับยั้งการแพร่ระบาด

2.3 และถ้ามีการระบาดแล้วต้องกำจัดให้หมดไป อย่างไรก็ตามสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชในแปลงปลูก คือ ตัวเกษตรกรเองที่ละเลยการควบคุมดูแลทำให้ศัตรูพืชสะสมในแปลงปลูก จนถึงระดับที่ไม่สามารถควบคุมกำจัดได้

3. วิธีการควบคุมศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ต้องศึกษาชนิดของศัตรูพืชในแปลงปลูกนั้นๆ ก่อน

3.2 สำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลงปลูก

3.3 พิจารณาแนวโน้มการระบาดของศัตรูพืชแล้วจึงหาแนวทางป้องกันและกำจัดต่อไป

3.4 เมื่อควบคุมการระบาดให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น แล้วให้เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อลดปริมาณ หรือรักษาระดับการเข้าทำลายให้คงที่หรือลดลง

3.5 ในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ศัตรูพืชด้วยวิธีการอื่นๆ ได้ มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สารเคมีให้เลือกใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชและการระบาดตามคำแนะนำวิธีการใช้ในฉลาก

4. ผลดีของการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

4.1 ลดปริมาณศัตรูพืชให้ต่ำกว่าระดับที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช

4.2 ลดปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

4.3 มีความปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้บริโภครวมถึงสภาพแวดล้อม

5. วิธีการผสมผสานในการควบคุมศัตรูพืช

จะเป็นการนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน โดยวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษนี้มีข้อแนะนำให้เกษตรกรเลือกใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี ดังนี้

5.1 การเตรียมแปลงปลูก

5.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์

5.3 การปลูกและการดูแล

5.4 การให้ธาตุอาหารเสริม

5.5 การใช้กับดักกาวเหนียว

5.6 การใช้กับดักแสงไฟ

5.7 การใช้พลาสดักหรือฟางข้าวคลุมแปลงปลูก

5.8 การปลูกผักในโรงเรือนมุ้งตาข่ายในล่อน

5.9 การควบคุมโดยชีววิธี

5.10 การใช้สารสกัดจากพืช

5.11 การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (กรณีที่ใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชข้างต้นไม่ได้ผล)

การเตรียมแปลงปลูก

เนื่องจากเมล็ดพืชผักส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก มีระบบรากละเอียดอ่อน ถ้าเกษตรกรเตรียมดินไม่ดี ก็อาจมีผลกระทบต่อรากของเมล็ดและการเจริญเติบโตของพืชผักได้ ดังนั้น ก่อนการปลูกพืชควรมีการปรับสภาพดินให้เหมาะสมเสียก่อน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เคยมีการปลูกผักหรือพืชชนิดอื่น โดยการปล่อยน้ำให้ท่วมแปลงแล้วสูบน้ำออก เพื่อให้น้ำชะล้างสารเคมีและกำจัดแมลงต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในดิน แล้วจึงทำการไถพรวนหน้าดินตากแดดไว้ เพื่อทำลายเชื้อโรคและแมลงศัตรูที่อาศัยอยู่ในดินอีกครั้ง จากนั้นเกษตรกรควรปรับปรุงสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้อยู่ในสภาพที่เป็นกลาง โดยใช้ปูนขาว ปูนมาร์ล หรือ แร่โดโลไมท์ อัตรา 200-300 กิโลกรัม/ไร่ แล้วรดน้ำตามหลังจากการใส่ปูนขาวเพื่อปรับสภาพดินที่เป็นกรดให้เป็นกลาง นอกจากนี้ควรเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในอัตรา 1,000-2,000 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งจะช่วยให้ต้นพืชผักมีความแข็งแรง สามารถต้านทานต่อการเข้าทำลายของโรคและแมลงได้

การเตรียมเมล็ดพันธุ์

ก่อนนำเมล็ดพันธุ์ผักไปปลูกในแปลงปลูกหรือแปลงกล้า เกษตรกรควรทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ก่อน ตามขั้นตอนดังนี้

1. คัดแยกเมล็ดพันธุ์ โดยการคัดเมล็ดที่เสีย เมล็ดวัชพืชที่มีอยู่ปะปน และสิ่งเจือปนต่างๆออก
2. แช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น ที่อุณหภูมิ 50-55 องศาเซลเซียส เป็น เวลา 15-30 นาที จะช่วยลดปริมาณเชื้อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์และยังกระตุ้นการงอกของเมล็ดอีกด้วย
3. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคน้ำค้าง และโรคใบจุดควรคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารเคมี เช่น เมทาแลกซิน 35 เปอร์เซ็นต์ SD (เอพรอน) และไอโพรไดโอน (รอฟรอล) อัตรา 10 กรัม / เมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม

การปลูกและการดูแล

การเลือกวิธีการปลูก ระยะปลูกเป็นเท่าใดนั้นจะขึ้นอยู่กับชนิดของพืชผักที่เกษตรกรเลือกปลูก แต่มีข้อแนะนำ คือ เกษตรกรควรปลูกผักให้มีระยะห่างพอสมควร อย่าให้แน่นจนเกินไป เพื่อให้มีการระบายอากาศที่ดี เป็นการปรับสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค นอกจากนี้ควรหมั่นตรวจแปลงอยู่เสมอ โดยอาจเลือกสำรวจเป็นจุดๆ ประมาณ 10-20 จุด/ไร่ ถ้าพบว่าการระบาดของโรคและแมลงในระดับที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืชผักนั้น ก็ควรดำเนินการกำจัดโรคและแมลงที่พบทันที

การให้ธาตุอาหารเสริมแก่พืช

จะมีความจำเป็นต่อพืชผักในบางชนิดเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความต้านทานโรคให้แก่พืชนั้น เช่น พืชในตระกูลกะหล่ำ จะต้องการธาตุโบรอนเพื่อสร้างความต้านทานโรคได้กวางค้ำ มะเขือเทศจะต้องการธาตุแคลเซียมเพื่อสร้างความต้านทานโรคผลเน่า เป็นต้น

การใช้กับดักกาวเหนียว

กับดักกาวเหนียวนี้มีคุณสมบัติไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และไม่มีพิษต่อสิ่งแวดล้อม จะใช้ในการควบคุมปริมาณตัวเต็มวัยของแมลงศัตรูพืชได้หลายชนิด เช่น เพลี้ยไฟ แมลงวันเจาะผล แมลงวันของหนอนขอบใบ ผีเสื้อกลางวันชนิดต่างๆ ทั้งของหนอนดิบและหนอนโย เป็นต้น โดยทั่วไปมักจะนิยมใช้กาวเหนียวมาทาบนวัสดุที่มีสีเหลืองเช่น แผ่นพลาสติก หรือกระป๋องน้ำมันเครื่อง เนื่องจากแมลงมักชอบสีเหลือง โดยกับดักนี้จะใช้ล่อแมลงให้บินมาติดกาวเหนียวที่ทาไว้สำหรับการติดตัง้น ควรติดตั้งกับดักในแปลงผักให้สูงประมาณ 30 เซนติเมตร หรือสูงกว่ายอดต้นผักเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว โดยจะใช้กับดักประมาณ 60-80 กับดัก/พื้นที่ 1 ไร่ ในช่วงที่มีการระบาดมาก (ฤดูร้อน, ฤดูฝน) ส่วนในฤดูหนาวมีการระบาดน้อย อาจใช้เพียง 15-20 กับดัก/ไร่

วิธีการทำกาวเหนียว วัสดุที่ใช้ประกอบด้วย

1. น้ำมันละหุ่ง 550 ซีซี

2. น้ำมันยางสน 380 กรัม

3. ไบคาร์บอเนต (Canova wax) 60 กรัม

ขั้นแรกเติมน้ำมันละหุ่งจนเดือดแล้วจึงเติมน้ำมันยางสนและไบคาร์บอเนตลงไป คนช้าๆ ให้เข้ากันดีแล้วจึงยกออกจากเตา ตั้งทิ้งไว้ให้เย็นก่อนนำไปใช้เป็นก้นดักกาวเหนียวต่อไป

การใช้กับดักแสงไฟ

เป็นการใช้แสงไฟจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ (หลอดนีออน) หรือหลอดไฟแบล็คไลท์ ล่อแมลงในเวลากลางคืน เช่น ผีเสื้อ หนอน กระชู่หอม หนอนกระชู่ผัก ให้มาเล่นไฟและตกลงในภาชนะที่บรรจุน้ำมันเครื่องหรือน้ำที่รองรับอยู่ด้านล่าง การติดตั้งกับดักและแสงไฟจะติดตั้งประมาณ 2 จุด/พื้นที่ 1 ไร่ โดยติดตั้งให้สูงจากพื้นดินประมาณ 150 เซนติเมตร และให้ภาชนะที่รองรับอยู่ห่างจากหลอดไฟ 30 เซนติเมตรและควรปิดส่วนอื่นๆ ที่จะทำให้แสงสว่างกระจายเป็นบริเวณกว้างเพื่อล่อจับแมลงเฉพาะในบริเวณแปลง มิใช่ล่อแมลงจากที่อื่นให้เข้ามาในแปลง

การใช้พลาสติกหรือฟางข้าวคลุมแปลงปลูก

เป็นการควบคุมปริมาณวัชพืชและเก็บรักษาความชื้นในดินไว้ได้นานทำให้ประหยัดน้ำที่ใช้รดแปลงผัก การใช้พลาสติกหรือฟางข้าวคลุมแปลงปลูกนี้ ควรใช้กับพืชผักที่มีระยะปลูกแน่นในแปลงที่พบการระบาดของโรคที่มีเชื้อไวรัสเป็นสาเหตุ และมีเพลี้ยอ่อนหรือแมลงเป็นพาหะ แนะนำให้ใช้พลาสติกที่มีสีเทา-ดำ โดยให้ด้านที่มีสีเทาอยู่ด้านบน เนื่องจากสีเทาจะทำให้เกิดจากสะท้อนแสงจึงช่วยไล่แมลงพาหะได้

การปลูกผักในโรงเรือนมุ้งตาข่ายในล่อน

พื้นที่ที่จะใช้ปลูกผักในโรงเรือน ควรเป็นพื้นที่ที่สามารถปลูกผักได้อย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 3 ปี เพื่อจะได้คุ้มค่าต่อการสร้างโรงเรือนและการใช้ตาข่ายในล่อน โครงสร้างของโรงเรือนอาจทำด้วยเหล็กหรือไม้ก็ได้ ขึ้นอยู่กับเกษตรกรว่าต้องการจะใช้พื้นที่นี้ปลูกผักนานเท่าใด ส่วนตาข่ายที่ใช้ในล่อนจะใช้มุ้งตาข่ายในล่อนที่มีขนาด 16 ช่องต่อความยาว 1 นิ้ว โดยมุ้งสีขาวมีความเหมาะสมกับการปลูกผักเนื่องจากแสงผ่านได้เกือบปกติ ส่วนมุ้งสีฟ้าไม่ค่อยเหมาะสม เนื่องจากแสงผ่านได้เพียงร้อยละ 70 เท่านั้น

การปลูกผักในโรงเรือนมุ้งตาข่ายนี้ จะไม่สามารถป้องกันแมลงศัตรูพืชผักได้ทุกชนิด มีเพียงหนอนผีเสื้อและด้วงหมัดผัก เท่านั้นที่สามารถป้องกันได้ ส่วนเพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ หนอนแมลงวัน ขอนใบ แมลงหวี่ขาวและไร ซึ่งเป็นแมลงขนาดเล็กจะไม่สามารถป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งถ้าหากใช้มุ้งในล่อนที่มีความถี่เพิ่มขึ้นเป็น 24 และ 32 ช่องต่อนิ้วแล้วจะป้องกันได้ แต่อาจมีปัญหาเรื่องอุณหภูมิและความชื้นภายในมุ้ง

การควบคุมโดยชีววิธี

เป็นการใช้สิ่งมีชีวิตควบคุมศัตรูพืช ซึ่งได้แก่ แมลง ตัวห้ำ ตัวเบียน ที่ทำลายแมลงศัตรูพืชชนิดอื่น หรืออาจใช้สิ่งมีชีวิตเล็กๆ เช่น เชื้อแบคทีเรีย เชื้อไวรัส เชื้อรา ไล้เดือนฝอย เป็นต้น ในการควบคุมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เชื้อแบคทีเรีย ที่นิยมใช้ในการควบคุมแมลง คือ เชื้อบีที (BT) โดยแมลงที่ได้รับ เชื้อแบคทีเรียชนิดนี้เข้าไปแล้ว น้ำย่อยในลำไส้ของแมลงจะละลายผลึกของเชื้อแบคทีเรีย ทำให้เกิดสารพิษทำลายระบบย่อยอาหารและอวัยวะของแมลง ทำให้ขาดการเกราะป้องกันอาหารไม่ได้ เคลื่อนไหวช้าลง และตายไปในที่สุด

เชื้อแบคทีเรียที่มีขายเป็นการค้าจะมี 2 กลุ่ม คือ

1. **Kurstaki** ได้แก่ แบคทีเรียฟิโนเซฟิ ดับเบิลยูพี, เซ็นทารียูดีจี มีประสิทธิภาพในการกำจัดหนอนในผัก หนอนกระทู้หอม และหนอนคืบกะหล่ำ
2. **Aizawai** ได้แก่ ฟลอร์แบคเอนซี, ฟลอร์แบคเอนซี, รูริไซด์ เอชพี มีประสิทธิภาพในการกำจัดหนอนใยผัก และหนอนคืบกะหล่ำ เท่านั้น

ดังนั้น การใช้เชื้อแบคทีเรียให้ได้ผล ควรเลือกชนิดของเชื้อให้ตรงกับแมลงศัตรู และควรฉีดพ่นเมื่อหนอนยังเป็นตัวอ่อนอยู่ หลีกเลี่ยงแสงในขณะฉีดพ่น และไม่ควรให้น้ำหลังจากฉีดพ่นเชื้อแบคทีเรียแล้ว

เชื้อไวรัส

เชื้อไวรัสที่ใช้ในการควบคุม คือ เอ็นพีวี (NPV) โดยใช้ในการกำจัดหนอนหลอดหอมหรือหนอนหน้างเหนียว ซึ่งเชื้อไวรัสชนิดนี้จะเข้าไปทำลายระบบต่างๆ ของร่างกาย ทำให้หนอนลดการกินอาหาร เคลื่อนไหวช้า ลำตัวมีสีซีดลง มีจุดสีขุ่นหรือส้ม แล้วจะใช้เวลาที่ต้นพืชห้อยหัวลงมตายในที่สุด

เชื้อรา

ที่ใช้ในการควบคุม คือ ไตรโคเดอร์มาจะควบคุมเชื้อสาเหตุของโรครากเน่า โคนเน่า เน่าคอ ดินของมะเขือเทศและผักกาดหัว โดยจะใช้เชื้อราผสมกับรำข้าวและปุ๋ยหมัก ในอัตรา 1:10:40 แล้วใช้รองก้นหลุมหรือโรยรอบโคนต้น

ไล้เดือนฝอย

จะช่วยควบคุมด้วงหมัดผัก โดยชอนไชเข้าสู่ระบบเลือดหรือกระเพาะอาหาร เมื่อเข้าไปแล้วจะถูกย่อยทำลาย จากนั้นจะปลดปล่อยเชื้อแบคทีเรียที่เป็นอันตรายต่อแมลงออกมา ทำให้แมลงตายในที่สุด ในการใช้ไล้เดือนฝอยนั้น เกษตรกรควรเก็บรักษาไว้ในที่เย็น และใช้ไล้เดือนฝอยในการควบคุมหลังจากการให้น้ำแก่ต้นพืชช่วงเวลาเย็นๆ เนื่องจากไล้เดือนฝอยจะไม่ทนทานต่อสภาพที่แห้งแล้งหรือถูกแสงแดด

การใช้สารสกัดจากพืช

พืชที่นิยมนำมาใช้สกัดเป็นสารควบคุมโรคและแมลง คือ สะเดา เนื่องจากในสะเดามีสารอะซาดีแรคติน (Azadirachtin) ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยในการป้องกันและกำจัดแมลงได้โดย

- สามารถใช้ฆ่าแมลงได้บางชนิด
- ใช้เป็นสารไล่แมลง
- ทำให้แมลงไม่กินอาหาร
- ทำให้การเจริญเติบโตของแมลงผิดปกติ
- ยับยั้งการเจริญเติบโตของแมลง
- ยับยั้งการวางไข่และการลอกคราบของแมลง
- เป็นพิษต่อไข่ของแมลง ทำให้ไข่ไม่ฟัก
- ยับยั้งการสร้างเอนไซม์ในระบบย่อยอาหารของแมลง

วิธีการใช้ คือ นำเอาผลสะเดาหรือสะเดาที่บดแล้ว 1 กิโลกรัม แช่น้ำ 20 ลิตร ทิ้งค้างคืนไว้ 1 คืน แต่ถ้าเกษตรกรมีเครื่องกวนส่วนผสมดังกล่าว ก็จะลดเวลาเหลือเพียง 3-4 ชั่วโมง จากนั้นกรองเอาแต่น้ำมาผสมด้วยสารจับใบประมาณ 1 ช้อนโต๊ะ แล้วนำไปรดพืชผักทันที ส่วนกากของสะเดาที่เหลือให้นำไปโรยโคนต้นเพื่อปรับปรุงสภาพดิน และกำจัดแมลงในดินได้อีกด้วย

ข้อควรระวัง พืชบางชนิดเมื่อได้รับสารนี้แล้วอาจเกิดอาการใบไหม้เหี่ยวหรือต้นแคระแกร็น ดังนั้นเมื่อพบอาการต่างๆ เหล่านี้ ก็ควรจะงดใช้สารสกัดจากสะเดาทันที

ชนิดของแมลงที่สามารถกำจัดได้ด้วยสะเดา

1. ชนิดที่ใช้แล้วได้ผลดี ได้แก่ หนอนใยผัก หนอนหน้างเขียว หนอนกระทู้ชนิดต่างๆ หนอนกัดกินใบ หนอนเจาะขอด หนอนชอนใบ หนอนม้วนใบ หนอนหัวกะโหลก
2. ชนิดที่ใช้แล้วได้ผลปานกลาง ได้แก่ เพลี้ยจักจั่น หนอนเจาะ สมอฝ้าย หนอนด้นกล้าตัวแมลงหัวขาว แมลงวันทอง เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยอ่อน
3. ชนิดที่ใช้แล้วได้ผลน้อย ได้แก่ หนอนเจาะฝักถั่ว เพลี้ยไฟ ไรแดง มวนและด้วงชนิดต่างๆ พืชผักที่ใช้สารสกัดจากสะเดาได้ผล ได้แก่ ผักคะน้า กวาง ผักกาดหอม กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก แตงกวา แตงโม แตงเทศ มะเขือเทศ มะเขือยาว หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดอ่อน พริกชี้ฟ้า ตำลึง มะนาว มะกรูด

การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในการปฏิบัติงานจริงของเกษตรกรนั้น เกษตรกรต้องหมั่นตรวจสอบแปลงปลูกพืชของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการพยากรณ์สถานการณ์ของศัตรูพืชในแปลงของตน เมื่อทราบสถานการณ์แล้วจึงพิจารณาเลือกใช้วิธีการป้องกันและกำจัดที่เหมาะสม แต่ในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมหรือไม่มียุทธวิธีควบคุมใดที่ใช้ได้ผลแล้ว เกษตรกรอาจใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืชนั้นๆ ได้ โดยพิจารณาจาก

1. เป็นสารเคมีที่เหมาะสมกับศัตรูพืชชนิดนั้น
2. สารเคมีนั้นสลายตัวได้เร็ว
3. ใช้ในอัตราที่เหมาะสมตามคำแนะนำ
4. เว้นระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามคำแนะนำ

ทั้งนี้เพื่อไม่ก่อให้เกิดอันตราย หรือมีสารพิษตกค้างในพืชผักนั้น และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค อีกด้วย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางการเกษตร

พจนานุกรม (2535) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่ากลุ่ม คือ หน่วยงานที่เล็กที่สุดในระบบสังคม ประกอบด้วยบุคคลอย่างน้อยสองคน สมาชิกแต่ละคนมีสถานภาพตลอดจนบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ในระยะเวลา และในลักษณะที่ก่อให้เกิดกิจกรรมเป็นวัฏจักรของกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันเป็นสำคัญ การที่สามารถบ่งบอกหรือแยกลักษณะของกลุ่มออกได้ตามความหมายนั้น มีลักษณะดังนี้

- 1) กลุ่มจะต้องมีความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในส่วนที่เกิดจากมวลสมาชิก
- 2) กลุ่มย่อยต้องเกิดความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มหรือสมาชิก สมาชิกต้องมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์เรียนรู้จากผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 3) สมาชิกจะต้องมีความสามารถที่จะแสดงออกหรือทำงานร่วมกันที่ นำกลุ่มสู่เป้าหมายได้ กลุ่มเกษตรกร (Farmer Organization) ถือว่าเป็นองค์การหรือสถาบันหนึ่งซึ่งมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาการเกษตรมาก เพราะประกอบด้วยเกษตรกรหลายคนปฏิบัติงานร่วมกันโดยมี วัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่นของตนเอง
- 2) เพิ่มรายได้แก่ครอบครัว
- 3) พัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนและครอบครัวให้ดีขึ้น
- 4) เพื่อให้กลุ่มเป็นพลังหรืออำนาจในการ ต่อรองในด้านต่าง ๆ
- 5) เพื่อทำหน้าที่รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของเกษตรกร

เสถียร (2549) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมกันหรือมาปรึกษาหารือกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อที่จะแก้ไขหรือจัดข้อขัดข้องในเรื่องนั้นๆ หรือ ปัญหานั้นๆ ให้หมดไป หรือให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของตนเองที่มีจุดหมายเอาไว้

อุดม (2544) กล่าวว่าลักษณะของกลุ่มที่ดีคือ

- 1) สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เข้าใจในธรรมชาติเฉพาะตัว และพื้นฐาน ของจิตใจซึ่งพร้อมจะให้ภัยเสมอ 2) มีการยอมรับกัน โดยยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกแต่ละคนว่า มีค่าควรแก่ การรับฟัง ยอมรับเหตุผล และข้อโต้แย้งที่แตกต่างกันออกไป ไม่มียึดมั่นอยู่ในความคิดของตนเองอยู่ ฝ่าย

เดียว มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจจริง 3) มีความไวต่อการรับรู้ซึ่งกันและกัน รับรู้ และสัมผัสความรู้สึกของกันและกันปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องตามสถานการณ์ 4) มีความเชื่อมั่น และเชื่อใจในความสามารถของกันและกัน ใช้เหตุผลและความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการพิจารณาปัญหาต่างๆ 5) ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าจะสนิทสนมและเข้าใจกันดีมากน้อยเพียงใดก็ตาม แต่เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่นก็ให้เกียรติและยกย่องสรรเสริญกันตามฐานะที่เป็นอยู่ ไม่ควรแสดงพฤติกรรมข่มขู่หรือหักล้างกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการรวมกลุ่มของกลุ่ม จากการศึกษาเหตุผลใจที่ทำให้ชาวชนบทยอมรับการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการดำเนิน กิจกรรมของชุมชนจังหวัดชัยนาทพบว่าชาวชนบทผู้มีรายได้ต่ำ มีโอกาสยอมรับการรวมกลุ่มสูง ที่สุดรายได้เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจประการหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (ไพศาล, 2519)

สราวุธ กันธา(2556) กล่าวว่า การรวมกลุ่มมีส่วนสำคัญต่อการขยายผล ด้านผลิตและการตลาดการเกษตรของเกษตรกรรายย่อยและจากการศึกษาพบว่า การมีภาวะผู้นำ การสร้างกติกา และการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดภายในกลุ่ม ได้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง

แสงสุริย์ (2539) กล่าวว่า กลุ่มอาศัยเกณฑ์ 4 อย่างคือ

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม คือ ในระดับพื้นฐานที่สุด กลุ่มต้องอนุญาตให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น มาเผชิญหน้ากัน นั่งพูดคุยหรือเขียนสารส่งถึงกัน
2. สมาชิกมีการรับรู้กันคือ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ที่จะแสดงทัศนะต่างๆ เช่น ในกลุ่มทางศาสนาอาจมีคนเสนอแนวทางในการปฏิบัติของผู้นับถือศาสนาเดียวกันในกลุ่มเชื้อชาติ บางชาติ อาจมีบางคนเสนอแนวทางปรับปรุงการปกครองของกลุ่ม
3. มีเป้าหมายร่วมกันและยึดบรรทัดฐานเดียวกัน บางกลุ่มเน้นเป้าหมายการสร้างไมตรีสัมพันธ์ต่อกัน มีการจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยใกล้ชิดกัน
4. สมาชิกพึ่งอาศัยกันและร่วมชะตากรรมด้วยกัน เช่น ทีมฟุตบอล เมื่ออยู่ในสังคมกฎหมายเป็นสิ่งที่สมาชิกทางสังคมต้องปฏิบัติร่วมกัน และเมื่อเราอยู่ในกลุ่มย่อมมีกฎเกณฑ์ของกลุ่มไว้เพื่อให้ปฏิบัติตาม สมาชิกในกลุ่มต้องรู้ว่าตนเองต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อไม่เกิดปัญหา และสร้างความเป็นมิตรกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อให้เกิดการทำงานในกลุ่มดำเนินไปด้วยดี 18 จุดมุ่งหมายของกลุ่มเมื่อบุคคลใดก็ตามเข้าไปสังเกตในกลุ่มแล้ว บุคคลนั้นมักคิดว่ากลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการอะไรให้แก่กลุ่ม

สมาชิก และสมาชิกต้องการให้อะไรแก่กลุ่มด้วย โดยทั่วไปกลุ่มหนึ่งๆ ย่อมมีจุดมุ่งหมายของกลุ่มเอง ดังที่ แสงสุริย์ (2539) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ควรมี 3 ข้อดังต่อไปนี้

1. การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดของสมาชิกกลุ่ม เป็นกลุ่มที่ให้โอกาสแก่สมาชิกในการที่จะแสวงหาความรู้ และมีหนทางที่จะนำความรู้ความคิดต่าง ๆ มาแบ่งปันแก่กันได้ ช่วยให้สมาชิกเข้าใจถึงปัญหาอันเกิดจากการสื่อสารได้
2. การอบรมขัดเกลาให้สมาชิกเรียนรู้ระเบียบของกลุ่ม เมื่อเข้ากลุ่มกันแล้ว สมาชิก กลุ่มอาจสนใจเรียนรู้ที่จะเคารพและทำตามระเบียบของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และกลุ่มมักจะเสนอกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อที่จะทำให้สมาชิกอยู่ด้วยกันได้นานตามวาระและความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกยอมรับ ระเบียบของกลุ่ม
3. เป้าหมายในการแก้ปัญหา ในการเข้าร่วมกลุ่มนั้น บุคคลสนใจที่จะแก้ปัญหางานใดๆเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหรือมุ่งทำงานให้สำเร็จทางด้านใดด้านหนึ่งตามความถนัดและความสนใจของบุคคลเพื่อแก้ปัญหของตนเองพร้อมกับกลุ่มจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งที่ทำให้สมาชิกสนใจเข้าร่วมกลุ่ม ทั้งนี้ เพราะสมาชิกกลุ่มย่อมมีจุดมุ่งหมายตนเอง โดยที่จุดมุ่งหมายของตนได้สอดคล้องกับกลุ่ม และมีวิธีที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้ ก็จะต้องมุ่งทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุในสิ่งที่ตนเองต้องการ ทั้งนี้ การรวมกลุ่มกันทำงานย่อมเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือ ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณี (2558) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อผักปลอดสารพิษในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อผักปลอดสารพิษในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อความถี่ในการซื้อผักปลอดสารพิษต่อสัปดาห์ มี 7 ตัวแปร คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน, รายได้ต่อเดือน, คะแนนความรู้ความจำรอบรู้เชิงปฏิบัติการทำแปลงสาธิต ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชน และมีติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สรนรา (2546) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงรายจำนวน 120 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า สหสัมพันธ์ ได้แก่ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบ

ไคสแควร์พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีอยู่ในระดับสูงและมีความเห็นต่อการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในแง่บวก เนื่องจากโครงการนี้ก่อประโยชน์ให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา พื้นที่ถือครอง พื้นที่ในการปลูกผัก แรงงานในครัวเรือน รายได้จากการปลูกผัก และจำนวนแหล่งข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ปัญหาและอุปสรรคได้แก่ พันธุ์ไม่ได้คุณภาพและมีราคาแพง ตลาดรองรับผลผลิตน้อย ขาดเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ขาดแรงงานด้านการเกษตรไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง รวมถึงขาดความรู้ด้านการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

จุฑามาศ (2552) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในตำบลช่อแลอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรพบว่าปัจจัยที่มีผลทำให้เกษตรกรยอมรับในการผลิตผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญคือการเพิ่มขึ้นของอายุของเกษตรกรจำนวนครั้งของการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการผลิตผักปลอดสารพิษและความถี่ในการเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้ของนักวิชาการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ตลอดจนการลดลงของต้นทุนการผลิตต่อไร่ ดังนั้นในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษให้เพิ่มขึ้น รัฐบาลจะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดผักปลอดสารพิษให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็จะต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มความถี่ในการพบปะเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาและคอยช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยแก่เกษตรกร

วรุณศิริ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษตำบลสันทราย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการสอบถามความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปลูกพืชผักปลอดสารพิษประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกพืชผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับสูงรองลงมาคือระดับปานกลางร้อยละ แต่เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในเรื่องของสภาพความเป็นกรดด่างของดินที่ใช้ในการปลูกและอายุของเมล็ดพันธุ์พืชที่จะใช้ในการเพาะปลูกเมื่อทำการวิเคราะห์หาค่าคะแนนของปัจจัยแต่ละด้านเพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดที่มีระดับความสำคัญมากที่สุดต่อการตัดสินใจปลูกพืชผักปลอดสารพิษพบว่าด้านสังคมและบุคลากรปัจจัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเสี่ยงต่อการทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพผู้บริโภคเป็นเรื่องที่เกษตรกรผู้ปลูกพืชผักปลอดสารพิษให้ความสำคัญมากที่สุดด้านกายภาพ/ระบบนิเวศของชุมชนปัจจัยสารเคมีตกค้างในสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการตัดสินใจปลูกพืชผักปลอดสารพิษเป็นเรื่องที่เกษตรกรผู้ปลูกพืชผักปลอดสารพิษให้ความสำคัญมากที่สุดและด้านเศรษฐกิจปัจจัยผักปลอดสารพิษเป็นสิ่งที่ต้องการของตลาดเป็นเรื่องที่เกษตรกรผู้ปลูกพืชผักปลอดสารพิษให้ความสำคัญมากที่สุดสำหรับการศึกษาระบบการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษพบว่าเมื่อนำข้อมูลมาจัดประเภทโดยแบ่งปัจจัย

ที่สำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษเป็น 2 ปัจจัยคือปัจจัยภายในชุมชนและปัจจัยภายนอกชุมชน โดยปัจจัยภายในชุมชนได้แก่ลักษณะนิเวศวิทยาของชุมชนคือผลกระทบจากการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีทำให้ดินที่เคยสมบูรณ์กลับแห้งแข็งพืชเจริญเติบโตไม่ดีระบบสังคมในชุมชนที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติทำให้แนวคิดการทำการเกษตรแบบปลอดสารเคมีแพร่ไปทางสายสัมพันธ์นี้ด้วยและองค์กรชาวบ้านได้สนับสนุนการเกษตรแบบปลอดสารพิษเพื่อไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนส่วนปัจจัยภายนอกชุมชนได้แก่กระแสการพัฒนาหลักของประเทศทำให้เกิดปัญหาและผลักดันให้เกษตรกรหาทางเลือกใหม่ๆตลอดจนการสื่อสารมวลชนได้รับการสนับสนุนจากภายนอกด้วยการเข้าไปส่งเสริมในชุมชนการแลกเปลี่ยนเชื่อมความรู้กับภายนอกชุมชนโดยการอบรมสัมมนาประชุมตามโอกาสที่อำนวยซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ต่างมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกที่ก่อให้เกิดความสำเร็จและผลักดันให้เกิดกระบวนการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษนอกจากนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพแวดล้อมหลังจากปลูกผักปลอดสารพิษดีขึ้นสังเกตได้จากความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำและสุขภาพของเกษตรกรรวมถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

รัชนิกร(2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในอำเภอสาร์ภัก จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสาร์ภักส่วนใหญ่ จำหน่ายผักปลอดสารพิษ มาเป็นระยะเวลา 3 – 5 ปี จำหน่ายผักปลอดสารพิษ จำนวน 5 – 10 ชนิด มีรายได้ต่อเดือนจากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ มากกว่า 15,000 บาท เลือกใช้การจำหน่ายให้ตรงกับผู้บริโภค คิด เป็นร้อยละ 44 ขอดขายต่อเดือน จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ไปยังผู้บริโภคโดยตรงอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาทเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่ไม่มีแหล่งที่ตั้งจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 70 มีระดับช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นแบบเกษตรกร ไปยังผู้บริโภค โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 63.6 การจำหน่ายส่วนใหญ่ไม่ผ่านคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.3 เกือบทั้งหมดไม่มีการสั่งซื้อล่วงหน้า และไม่มีการทำสัญญาซื้อขาย ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาขายผักปลอดสารพิษ เมื่อเปรียบเทียบกับผักทั่วไป มีราคาขายแพงกว่าผักทั่วไป มีราคาขายแพงกว่าผักทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 80 การเปลี่ยนแปลงราคาขายผักปลอดสารพิษขึ้นอยู่กับฤดูกาล ส่วนเงื่อนไขการจ่ายเงินให้เกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้การ จ่ายสด คิดเป็นร้อยละ 98.7 มีหน่วยงานของราชการที่เข้ามาให้การช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 63.3 กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ในการบรรจุผักปลอดสารพิษเพื่อจำหน่าย ไม่มีการเก็บรักษา ค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่อเดือน 500 บาท และการขนส่งเพื่อจำหน่ายส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์ เป็นหลักปัจจัยที่มีผลต่อ การเลือกช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มเกษตรกร เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ปริมาณผลผลิตผักปลอดสารพิษ ระยะทางการขนส่ง ความสะดวกรวดเร็ว เงื่อนไขการจ่ายเงิน ราคาขายของผักปลอดสารพิษในแต่ละช่องทาง ดันทุนที่น้อยกว่า ช่องทางการจัดจำหน่าย ค่าไรที่ได้รับจากการขายผักปลอดสารพิษ ความ

เสียงของช่องทาง ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงช่องทางการจัดจำหน่าย และการได้รับข้อมูลจากผู้บริโภค ตามลำดับแนวทางการแก้ไขของกลุ่มเกษตรกร ควรเริ่มจากการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มปริมาณผักปลอดสารพิษ ให้มีปริมาณเพียงพอ คำนึงในการขนส่ง ส่วนพ่อค้าคนกลาง ควรพัฒนาการบรรจุ การเก็บรักษา เพื่อรักษาผลผลิตให้นานขึ้น ส่วนหน่วยงานราชการควรขยายกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ให้ความรู้แก่เกษตรกร และวิธีลดต้นทุนการผลิตของผลผลิต นอกจากนี้ควรมีการแบ่งแยกกระดับความปลอดภัยของผักให้มีความชัดเจน ควรมีการจัดตั้งตลาดกลางและตลาดย่อย เพื่อขายผักปลอดสารพิษ และที่สำคัญคือการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษมากขึ้น

พงษ์ธร (2548) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร บ้านสันป่าแก้วอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิจัยพบว่า การปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร มีการพัฒนาแนวคิดและวิธีการปฏิบัติ โดยแบ่งเป็นระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มต้นที่เกษตรกรขาดความรู้และประสบการณ์ จึงดำเนินการโดยยึดคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัดในแปลงผักกางมุ้ง โดยใช้จ่ายมาแมลง แต่รอให้พืชเงิอง ในระดับปลอดภัยจึงเก็บเกี่ยวจำหน่าย ต่อมา มีการพัฒนาเทคนิควิธี โดยหลีกเลี่ยงสารพิษ เช่น การใช้กาวดักเห็องหรือผลิตสารสกัดจากสะเดา ซึ่งเป็นสารกำจัดแมลงแบบธรรมชาติเพื่อใช้เองการถ่ายทอด การเรียนรู้ และคงสภาพพฤติกรรม รวมทั้งแนวคิดการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกร มีผู้ถ่ายทอดในหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยปราบศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อหาที่ถ่ายทอดคือ วิธีการปลูกผักปลอดสารพิษโดยวิธีกางมุ้งในล่อน วิธีป้องกัน กำจัดแมลงศัตรูพืชโดยหลีกเลี่ยงสารเคมี หลังจากนั้นเกษตรกรได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจนเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และการเรียนรู้จากการอบรม และเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเกษตรแบบยั่งยืน ทำให้เกษตรกรเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดการผลิตที่การตอบสนองกระแสการบริโภคยุคใหม่ ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การปลูกผักปลอดสารพิษเป็นการเพิ่มอำนาจให้กลุ่มเกษตรกรในการกำหนด วิธีการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการอันจำเป็นของเกษตรกร ในแง่ผลตอบแทนเศรษฐกิจและสังคมปัจจัยภายในที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ ได้แก่ สันเชื่อทางการเกษตร การได้รับข่าวสารจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ เพื่อนบ้าน และการอบรมสัมมนา รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรอื่นเมื่อผลผลิตเป็นที่ยอมรับของตลาดนอกจากนี้ เกษตรกรเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนหลังการปลูกผักปลอดสารพิษมีสภาพที่ดีขึ้น สังกัดจากสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำในชุมชน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วย

- 3.1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
- 3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3. การทดสอบแบบสัมพัทธ์
- 3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนผู้ผลิตผักปลอดสารพิษกับสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี ปี 2558 จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 229 ราย

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 (สุชาติ, 2546) เพื่อคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

$$n = \frac{n}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยยอมให้เกิดขึ้นได้

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{229}{1+229(.05)^2}$$

$$n = 145.62$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ 146 ราย

ทำการสุ่มจำนวนประชากรในแต่ละตำบลโดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Negtalon ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

ซึ่ง

n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 146 ราย
N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด 229 ราย
N _i	=	จำนวนประชากรในแต่ละตำบล
n _i	=	จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มของแต่ละกลุ่ม

เมื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ตำบลจะได้ประชากรที่ใช้ศึกษาแตกต่างกันไปตามขนาดของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน คิดเป็นจำนวนตัวอย่างที่ทำการสุ่มในครั้งนี้ได้ทั้งหมด 146 ราย

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล

หมู่บ้าน	จำนวนเกษตรกร(ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(ราย)
ตำบลข้าวมุง	30	19
ตำบลท่าวังตาล	25	16
ตำบลดอนแก้ว	21	13
ตำบลยางเนิ้ง	25	16
ตำบลสันทราย	25	16
ตำบลท่ากว้าง	20	13
ตำบลหนองแฝก	25	16
ตำบลสารภี	20	13
ตำบลชมภู	20	13
ตำบลหนองผึ้ง	18	11
รวม	229	146

โดยเลือกตัวอย่างเกษตรกรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์
2. การประชุมกลุ่มย่อย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัยเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย
2. กำหนดกรอบเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ความคิดเห็นจากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

3.2.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้จึงอาศัยแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษและแกนนำในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 146 ราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (General Information) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา พื้นที่ถือครอง รายได้ในครัวเรือน รายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ การกู้ยืม พืชที่ปลูก การเป็นสมาชิกกลุ่ม แหล่งจำหน่าย รวมไปถึงแหล่งข่าวสารที่ท่านได้รับเป็นต้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ มี 4 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการผลิต ด้านการรวมกลุ่มของเกษตรกร และด้านเศรษฐกิจและสังคม

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นคำถามแบบให้เลือกตามมาตรวัด 5 ระดับของ Likert scale คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีการกำหนดคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

การแปลคะแนนข้างต้น ผู้วิจัยจัดกลุ่มโดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.08 จากสูตร

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

$$\begin{aligned} \text{กำหนดคะแนนสูงสุด} &= 5 \\ \text{กำหนดคะแนนต่ำสุด} &= 1 \\ \text{จำนวนชั้น} &= 5 \end{aligned}$$

แทนค่าสูตรในอันตรภาค

$$= \frac{5-1}{5} = 0.80$$

ดังนั้นในการจัดช่วงแต้มคะแนนเฉลี่ย จึงสามารถจัดได้ดังนี้

แต้มคะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00 หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
แต้มคะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20 หมายถึง	เห็นด้วย
แต้มคะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40 หมายถึง	ไม่แน่ใจ
แต้มคะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60 หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
แต้มคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80 หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ตอนที่ 3 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ สภาพการปลูกผักปลอดสารพิษ ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในแต่ละตำบล และหัวหน้ากลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question) ได้แก่ ประวัติการก่อตั้ง จำนวนสมาชิก ในปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดรวมไปถึงข้อเสนอแนะในการปลูกผักปลอดสารพิษ

3.3 การทดสอบแบบสัมภาษณ์

1. การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

ตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอกณะกรรมการที่ปรึกษาของวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นจึงปรับปรุงและแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปทดสอบต่อไป

2. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดสอบสัมภาษณ์กับกลุ่มเกษตรกรที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาจำนวน 20 รายจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาค่า Reliability Coefficient ตามวิธีของ Cronbach

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญจาก 2 แหล่งดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก หนังสือวิชาการ สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ ข้อมูลระบบออนไลน์ ห้องสมุด เกษตรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ Quantitative Research

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่การหาค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Mean Score)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Qualitative Research

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม (Group Discussion) เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงว่าจะเกิดการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเพื่อสรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบการอธิบายแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โดยสามารถอธิบายตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ได้ดังนี้

- 4.1 สถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
- 4.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
- 4.3 สังเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
- 4.4 สรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

4.1 สถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 146 คน ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน รายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ รายได้อื่น ๆ ที่มาจกภาคเกษตร รายได้ทั้งหมด ชนิดผักปลอดสารพิษที่ปลูก พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การได้รับการฝึกอบรม ประสบการณ์ในการฝึกอบรม การกู้ยืมเงิน แหล่งข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม แหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษและอนาคตจะมีการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกรายละเอียดปรากฏผลดังนี้ (ตารางที่ 4.1.1)

ตารางที่ 4.1 ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

			n=146
ลักษณะข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1. เพศ			
ชาย	88	60.27	
หญิง	58	39.73	
2. สถานะภาพ			
โสด	11	7.53	
สมรส	126	86.30	
อยู่ร้างหรือหม้าย	9	6.16	
3. อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 40 ปี	9	6.15	
41 - 50	30	20.55	
51 - 60	64	43.80	
61 - 70	41	28.15	
71 ปีขึ้นไป	2	1.45	

ค่าเฉลี่ย = 55.71 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.057 ค่าต่ำสุด = 35 ปี ค่าสูงสุด = 72 ปี

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ลักษณะส่วนบุคคล เกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่

n = 146

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)		
1	3	2.05
2	33	22.60
3	41	28.08
4	41	28.08
5	14	9.59
6	9	6.16
7	3	2.05
9	2	1.37
ค่าเฉลี่ย = 3.55 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.434 ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 9 คน		
5. จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		
1	33	22.60
2	91	62.33
3	19	13.01
มากกว่า 4	3	2.05
ค่าเฉลี่ย = 1.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.662 ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 4 คน		
6. ระดับการศึกษา		
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	75	51.37
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	25	17.12
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	14	9.59
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	11	7.53
ปวช.- ปวส. หรืออนุปริญญา	14	9.59
ปริญญาตรี	7	4.79

1. เพศ

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 60.27 และเป็นเพศหญิง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 39.73

2. สถานภาพสมรส

จากการศึกษาสถานภาพสมรสของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 86.30 หรือจำนวน 126 คน มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 7.53 หรือจำนวน 11 คน มีสถานภาพโสดและ ร้อยละ 6.16 หรือจำนวน 9 คน มีสถานภาพหย่าร้าง

3. อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีอายุสูงสุด 72 ปี มีอายุน้อยสุด 35 ปี และมีอายุเฉลี่ย 55.71 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมีอายุระหว่าง 51 - 58 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.88 รองลงมา มีอายุระหว่าง 59 - 66 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 32.19 มีเกษตรกรอายุระหว่าง 43 - 50 ปีจำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 20.55 มีอายุมากกว่า 67 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.22 และมีอายุน้อยกว่า 42 ปี จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.16

4. สมาชิกในครัวเรือน

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 52.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 - 3 คน รองลงมา ร้อยละ 43.8 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 - 6 คน ร้อยละ 3.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 - 9 คน เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน และสูงสุด 9 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.55 คน โดยเกษตรกรร้อยละ 84.9 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทำการเกษตร 1 - 2 คน รองลงมา ร้อยละ 15.1 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทำการเกษตร 3 - 4 คน

5. จำนวนแรงงานในครัวเรือน

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 62.33 หรือจำนวน 91 คนมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน ร้อยละ 22.60 หรือจำนวน 33 คนมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1 คนรองลงมา ร้อยละ 13.01 หรือจำนวน 19 คนมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คนและร้อยละ 2.05 หรือจำนวน 3 คนมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากกว่า 4 คน

6. ระดับการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 51.37 หรือจำนวน 75 คน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 17.12 หรือจำนวน 25 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 9.59 หรือจำนวน 14 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปวช. - ปวส. หรืออนุปริญญา ร้อยละ 7.53 หรือจำนวน 11 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละ 4.79 หรือจำนวน 7 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.2 ลักษณะเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

n=146

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. รายได้ที่ได้มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ (บาท/เดือน)		
ไม่มีรายได้จากการปลูกผักปลอดสารพิษ (เริ่มปลูกและยังไม่ได้ผลผลิต)	2	1.37
1,000 – 4,000 บาท	32	21.92
4,001 – 7,000 บาท	38	26.03
7,001 – 10,000 บาท	50	34.25
10,001 – 13,000 บาท	1	0.68
มากกว่า 13,000 บาท	23	15.75
ค่าเฉลี่ย = 8,699.31 บาท S.D = 8,157.458 ค่าต่ำสุด = 1,500 บาท ค่าสูงสุด = 80,000 บาท		
8. รายได้อื่น ๆ จากภาคการเกษตร (บาท/เดือน)		
ไม่มีรายได้อื่น ๆ จากภาคการเกษตร	36	24.66
1,000 – 6,800 บาท	60	41.10
6,801 – 12,600 บาท	34	23.29
12,601 – 18,400 บาท	11	7.53
18,401 – 24,200 บาท	1	0.68
24,201 – 30,000 บาท	4	2.74
ค่าเฉลี่ย = 7,890 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5729.12966 ค่าต่ำสุด = 1,000 บาท		
ค่าสูงสุด = 30,000 บาท		
9. รายได้ทั้งหมด (บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	57	39.04
10,001 – 20,000 บาท	69	47.26
20,001 - 30,000 บาท	16	10.96
30,001 – 40,000 บาท	3	2.05
มากกว่า 40,001 บาท	1	0.68
ค่าเฉลี่ย = 15,793.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 24563.89461 ค่าต่ำสุด = 2,000 บาท		
ค่าสูงสุด = 300,000 บาท		

ตารางที่ 4.3 ชนิดผักและจำนวนผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)	ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)
1. ผักบุ้ง	65 (44.52)	16. ชะอม	15 (10.27)
2. ถั่วฝักยาว	57 (39.04)	17. กระเจี๊ยบ	14 (9.59)
3. ผักกาด	38 (26.03)	18. ผักชี	13 (8.90)
4. เซียงดา	36(24.66)	19. พริกขี้หนู	13 (8.90)
5. แดงกวา	33 (22.60)	20. ต้นหอม	12 (8.22)
6. มะเขือยาว	32 (21.92)	21. ถั่วพลู	10 (6.85)
7. กวางตุ้ง	26 (17.81)	22. ผักกูด	10 (6.85)
8. ผักสลัด	26 (17.81)	23. ข้าวสาลี	9 (6.16)
9. กะหล่ำปลี	23 (15.75)	24. ผักกาดกวางตุ้ง	9 (6.16)
10. กะเพรา	22 (15.07)	25. ผักหวาน	9 (6.16)
11. ถีนฉ่าย	21 (14.38)	26. มะระ	9 (6.16)
12. พริกขี้ฟ้า	19 (13.01)	27. โหระพา	9 (6.16)
13. โขม	16 (10.96)	28. ข้าวโพดอ่อน	5 (3.42)
14. คენห่า	15 (10.27)	29. บร็อกโคลี	5 (3.42)
15. บวบ	15 (10.27)	30. แมงลัก	3 (2.05)

ตารางที่ 4.4 การใช้พื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)	พื้นที่ปลูก (ตารางเมตร)		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. บร็อกโคลี	5 (3.4)	1120.0	400.0	800.0
2. หอม	15(10.3)	960.0	400.0	400.0
3. ผักกาด	38 (26)	831.6	400.0	1600.0
4. กะหล่ำปลี	23 (15.8)	800.0	3.0	1600.0
5. กวางตุ้ง	26 (17.8)	738.4	400.0	800.0
6. ข้าวสาลี	9 (6.2)	691.2	400.0	1200.0
7. ถั่วฝักยาว	57 (39)	687.6	400.0	1600.0
8. มะเขือยาว	32 (21.9)	675.2	2.0	800.0
9. บวบ	15 (10.3)	666.8	400.0	600.0
10. เชียงดา	36 (24.7)	655.6	400.0	600.0
11. ผักบุ้ง	65 (44.5)	646.4	400.0	600.0
12. ผักสลัด	26 (17.8)	630.8	400.0	800.0
13. โขม	16 (11)	625.2	100.0	1200.0
14. คื่นช่าย	15 (10.3)	613.2	400.0	800.0
15. กระเจี๊ยบ	14 (9.6)	600.4	400.0	400.0
16. พริกชี้ฟ้า	19 (13)	600.0	400.0	400.0
17. แมงลัก	3 (2.1)	533.32	800.0	1600.0
18. ผักหวาน	9 (6.2)	488.88	400.0	1200.0

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) การใช้พื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)	พื้นที่ปลูก (ตารางเมตร)		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
19. ผักชี	13 (8.9)	462.4	400.0	400.0
20. พริกชี้ฟ้า	13 (8.9)	461.2	400.0	4800.0
21. มะระ	9 (6.2)	444.44	400.0	800.0
22. โหระพา	9 (6.2)	444.4	400.0	1600.0
23. ถั่วพุด	10 (6.8)	440	400.0	1200.0
24. ถั่วลิสง	21 (14.4)	420.8	400.0	1600.0
25. กะเพรา	22 (15.1)	418	8.0	800.0
26. ผักกูด	10 (3.4)	400	400.0	800.0
27. ต้นหอม	12 (6.2)	400	400.0	1600.0
28. ข้าวโพดอ่อน	5 (6.8)	400	400.0	800.0
29. ผักกาดขาวดอง	9 (8.2)	400	200.0	800.0
30. แตงกวา	33 (22.6)	53.2	400.0	800.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.5 ผลผลิตต่อไร่ในของผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน (ร้อยละ)	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. กะหล่ำปลี	23 (15.8)	498.6	30.0	300.0
2. บร็อกโคลี	5 (3.4)	378.0	0.0	1000.0
3. แดงกวา	33 (22.6)	273.1	5.0	1000.0
4. ถีน่าย	21 (14.4)	259.0	0.0	1000.0
5. ข้าวสาลี	9 (6.2)	256.6	40.0	300.0
6. ผักบุ้ง	65 (44.5)	248.6	20.0	1000.0
7. ผักสลัด	26 (17.8)	227.3	70.0	500.0
8. พริกชี้ฟ้า	19 (13)	210.25	30.0	300.0
9. กวางตุ้ง	26 (17.8)	201.9	100.0	300.0
10. มะเขือยาว	32 (21.9)	193.5	43.0	600.0
11. ผักกาด	38 (26)	188.9	20.0	900.0
12. ชะอม	15 (10.3)	178.6	0.0	240.0
13. ผักชี	13 (8.9)	175.7	45.0	500.0
14. แมงลัก	3 (2.1)	158.3	60.0	200.0
15. กระเจี๊ยบ	14 (9.6)	131.0	5.0	200.0
16. คื่นหี	15 (10.3)	119.1	30.0	250.0
17. พริกขี้หนู	13 (8.9)	116.2	10.0	300.

ตารางที่ 4.5 (ต่อ) ผลผลิตต่อไร่ในของผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
18. ถั่วฝักยาว	57 (39)	94.9	15.0	250.0
19. เชียงดา	36 (24.7)	93.6	0.0	100.0
20. โขม	16 (11)	80.6	40.0	100.0
21. ผักหวาน	9 (6.2)	80.0	50.0	180.0
22. กะเพรา	22 (15.1)	73.4	25.0	130.0
23. มะระ	9 (6.2)	50.6	45.0	70.0
24. ผักกาดกวางตุ้ง	9 (6.2)	42.2	30.0	60.0
25. ข้าวโพดอ่อน	5 (3.4)	40.0	40.0	40.0
26. บวบ	15 (10.3)	28.0	10.0	40.0
27. โหระพา	9 (6.2)	26.6	10.0	50.0
28. ผักกูด	10 (6.8)	21.5	3.0	40.0
29. ต้นหอม	12 (8.2)	17.8	30.0	30.0
30. ถั่วพุด	10 (6.8)	12.3	8.0	30.0

ตารางที่ 4.6 ราคาของผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)	ราคา (บาทต่อกิโลกรัม)		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
1. ถั่วพุด	10 (6.8)	100.0	100.0	100.0
2. ผักกูด	10 (6.8)	100.0	100.0	100.0
3. เซียงดา	36 (24.7)	84.6	50.0	100.0
4. ถั่วฝักยาว	21 (14.4)	84.3	50.0	120.0
5. พริกชี้ฟ้า	19 (13)	79.6	60.0	100.0
6.ชะอม	15 (10.3)	78.0	50.0	80.0
7. ผักสลัด	26 (17.8)	61.9	55.0	80.0
8. ผักชี	13 (8.9)	59.2	20.0	120.0
9. แฉะ	3 (2.1)	50.0	50.0	50.0
10. โหระพา	9 (6.2)	50.0	50.0	50.0
11. กะเพรา	22 (15.1)	47.7	45.0	50.0
12. พริกขี้หนู	13 (8.9)	46.9	40.0	60.0
13. แตงกวา	33 (22.6)	33.5	12.0	50.0
14. มะระ	9 (6.2)	30.0	30.0	30.0
15. ต้นหอม	12 (3.4)	30.0	30.0	70.0
16. ข้าวโพดอ่อน	5 (8.2)	30.0	30.0	30.0
17. บร็อกโคลี่	5 (3.4)	29.0	25.0	30.0
18. ถั่วฝักยาว	57 (39)	28.6	10.0	50.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) ราคาของผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืชผัก	จำนวนผู้ปลูก คน(ร้อยละ)	ราคา (บาทต่อกิโลกรัม)		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
19. ผักกาดกวางตุ้ง	9 (6.2)	24.4	20.0	25.0
20. ผักกาด	38 (26)	23.9	10.0	50.0
21. ผักหวาน	9 (6.2)	20.2	20.0	22.0
22. กะหล่ำปลี	23 (15.8)	19.6	15.0	25.0
23. คะน้า	5 (10.3)	19.1	15.0	25.0
24. ผักบุ้ง	65 (44.5)	16.0	5.0	40.0
25. กระเจี๊ยบ	14 (9.6)	15.3	10.0	25.0
26. ผักโขม	16 (11)	15.0	15.0	15.0
27. มะเขือยาว	32 (21.9)	12.5	10.0	20.0
28. กวางตุ้ง	26 (17.8)	12.3	10.0	15.0
29. บวบ	15 (10.3)	10.1	10.0	12.0
30. ข้าวสาลี	9 (6.2)	10.0	10.0	10.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.7 พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ขนาดพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษทั้งหมด (ไร่)		
0.50 – 2.50	96	65.75
2.51 – 4.50	36	24.66
4.51 – 6.00	14	9.59
ค่าเฉลี่ย = 2.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.36672 ค่าต่ำสุด = 0.50 ค่าสูงสุด = 6.00		
2. พื้นที่เป็นของตนเอง (ไร่)		
ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง	56	38.36
0.50 – 2.50	75	51.37
2.01 – 3.50	7	4.79
3.51 -5.50	8	5.48
ค่าเฉลี่ย = 1.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.06756 ค่าต่ำสุด = 0.50 ค่าสูงสุด = 5.00		
3. พื้นที่เช่าผู้อื่น (ไร่)		
ไม่มีพื้นที่เช่าผู้อื่น	65	44.52
0.75 – 2.5	52	35.62
2.51 – 4.25	19	13.01
4.26 ขึ้นไป	10	6.85
ค่าเฉลี่ย = 2.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.50726 ค่าต่ำสุด = 0.75 ค่าสูงสุด = 6.00		
4. พื้นที่ของตนเองและเช่าผู้อื่น (ไร่)		
ไม่มีพื้นที่ของตนเองและเช่าผู้อื่น	121	82.88
1.50 – 4.00	21	14.38
4.01 – 6.50	3	2.05
6.51 ขึ้นไป	1	0.68
ค่าเฉลี่ย = 3.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.79629 ค่าต่ำสุด = 1.50 ค่าสูงสุด = 10.00		

7. รายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีรายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษสูงสุด 80,000 บาท ต่อเดือน และมีรายได้ต่ำสุด 1,500 บาท ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คนยังไม่มีรายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยร้อยละ 34.25 หรือจำนวน 50 คน มีรายได้ 7001 – 11,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 26.03 หรือจำนวน 38 คน มีรายได้ 4,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 21.92 หรือจำนวน 32 คน มีรายได้ 1,000 – 4,000 บาท ร้อยละ 15.75 หรือจำนวน 23 คน มีรายได้มากกว่า 13,001 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้ที่มาจากภาคเกษตร 8699.3056 บาท

8. รายได้อื่น ๆ จากภาคเกษตร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีรายได้ที่มาจากภาคเกษตรสูงสุด 30,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้ต่ำสุด 1,000 ร้อยละ 24.66 หรือจำนวน 36 คน ยังไม่มีรายได้ที่มาจากภาคเกษตรอื่น ๆ ร้อยละ 23.3 หรือจำนวน 34 คน มีรายได้ 3,001 – 5,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 16.4 หรือจำนวน 24 คน มีรายได้ 7,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 11.0 หรือจำนวน 16 คน มีรายได้ 1,000 – 3,000 บาท และ 5,001 – 7,000 ร้อยละ 6.2 หรือจำนวน 9 คน มีรายได้ 13,001 – 16,000 บาท และร้อยละ 4.8 หรือจำนวน 7 คน มีรายได้มากกว่า 16,000 บาท และร้อยละ 2.7 หรือจำนวน 4 คน มีรายได้ 10,001 – 13,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้ที่มาจากภาคเกษตร 7,890.00 บาท

9. รายได้ทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษมีรายได้ทั้งหมดสูงสุด 300,000 บาท ต่อเดือนและมีรายได้ต่ำสุด 2,000 บาท โดยร้อยละ 58.2 หรือจำนวน 85 คน มีรายได้ 10,001 – 30,000 บาท รองลงมาโดยร้อยละ 30.0 หรือจำนวน 57 คน มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และพบว่าร้อยละ 2.7 หรือจำนวน 4 คน มีรายได้ทั้งหมด มากกว่า 30,000 บาท

10. ชนิดผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.1.3 จากการวิเคราะห์ลักษณะชนิดพืชปลูกพบว่า ร้อยละ 44.5 หรือจำนวน 65 คน ปลูกผักบุ้ง รองลงมา ร้อยละ 39.0 หรือจำนวน 57 คน ปลูกถั่วฝักยาว ร้อยละ 26.0 หรือจำนวน 38 คน ปลูกผักกาด ร้อยละ 24.7 หรือจำนวน 36 คน ปลูกผักเชียงดา ร้อยละ 22.6 หรือจำนวน 33 คน ปลูกแตงกวา ร้อยละ 21.9 หรือจำนวน 32 คน ปลูกมะเขือยาว ร้อยละ 17.8 หรือจำนวน 26 คน ปลูกผักกวางตุ้งและผักสลัด ร้อยละ 15.8 หรือจำนวน 23 คน ปลูกกะหล่ำปลี ร้อยละ 15.1 หรือจำนวน 22 คน ปลูกกะเพรา ร้อยละ 14.4 หรือจำนวน 21 คน ปลูกคื่นฉาย ร้อยละ 13.0 หรือจำนวน 19 คน ปลูกพริกชี้ฟ้า ร้อยละ 11.0 หรือจำนวน 16 คน ปลูกผักโขม ร้อยละ 10.3 หรือจำนวน 15 คน ปลูกผักคะน้า บวบและชะอม ร้อยละ 9.6 หรือจำนวน 14 คน ปลูกกระเจี๊ยบ ร้อยละ 8.9 หรือจำนวน 13 คน ปลูกผักชีและพริกชี้หนู ร้อยละ 8.2 หรือจำนวน 12 คน ปลูกต้นหอม ร้อยละ 6.8 หรือจำนวน 10 คน ปลูก

ผักกูดและถั่วพู ร้อยละ 6.2 หรือจำนวน 9 คน ปลูกข้าวสาลี ผักกาดกวางตุ้ง ผักหวาน มะระ และ โหระพา ร้อยละ 3.4 หรือจำนวน 5 คน ปลูกบร็อกโคลีและข้าวโพดอ่อน ร้อยละ 2.1 หรือจำนวน 3 คน ปลูกแมงลัก

11. ขนาดพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.1.4 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ในการปลูกผักปลอดสารพิษสูงสุด 4800ตารางเมตร ต่ำสุด 1 ตารางเมตร ซึ่งเกษตรกรใช้พื้นที่สูงสุดเพื่อปลูกบร็อกโคลีเฉลี่ย 1120 ตารางเมตร รองลงมาชะอมเฉลี่ย 960 ตารางเมตร ผักกาด เฉลี่ย 831.6 ตารางเมตร กะหล่ำปลีเฉลี่ย 800 ตารางเมตร กวางตุ้งเฉลี่ย 738.4 ตารางเมตร ข้าวสาลีเฉลี่ย 691.2 ตารางเมตร ถั่วฝักยาวเฉลี่ย 687.6 ตารางเมตร มะเขือยาวเฉลี่ย 675.2 ตารางเมตร บวบเฉลี่ย 666.8 ตารางเมตร เชิงดาเฉลี่ย 655.6 ตารางเมตร ผักบุ้งเฉลี่ย 646.4 ตารางเมตร ผักสลัดเฉลี่ย 630.8 ตารางเมตร โขมเฉลี่ย 625.2 ตารางเมตร คื่นห่ายเฉลี่ย 613.2 ตารางเมตร กระเจี๊ยบเฉลี่ย 600.4 ตารางเมตร พริกชี้ฟ้า เฉลี่ย 600 ตารางเมตร แมงลักเฉลี่ย 533.32 ตารางเมตร ผักหวาน เฉลี่ย 488.88 ตารางเมตร ผักชี เฉลี่ย 462.4 ตารางเมตร พริกขี้หนูเฉลี่ย 461.2 ตารางเมตร มะระเฉลี่ย 444.44 ตารางเมตร โหระพาเฉลี่ย 444.4 ตารางเมตร ถั่วพู เฉลี่ย 440 ตารางเมตร คื่นฉ่ายเฉลี่ย 420.8 ตารางเมตร กะเพราเฉลี่ย 418 ตารางเมตร ผักกูดเฉลี่ย 400 ตารางเมตร ต้นหอมเฉลี่ย 400 ตารางเมตร ข้าวโพดอ่อนเฉลี่ย 400 ตารางเมตร ผักกาดกวางตุ้งเฉลี่ย 400 ตารางเมตร และแตงกวา เฉลี่ย 53.2 ตารางเมตร

12. ผลผลิตผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.1.5 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้ผลผลิตสูงสุด 1000 กิโลกรัมต่อไร่ และยังมีเกษตรกรบางรายที่ยังไม่มีผลผลิต โดยผักปลอดสารพิษที่ให้ผลผลิตสูงสุดได้แก่ กะหล่ำปลีเฉลี่ย 498.6 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาตามลำดับคือ บร็อกโคลีเฉลี่ย 378 กิโลกรัมต่อไร่ แตงกวาเฉลี่ย 273.1 กิโลกรัมต่อไร่ คื่นห่ายเฉลี่ย 259 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวสาลี เฉลี่ย 256.6 กิโลกรัมต่อไร่ ผักบุ้งเฉลี่ย 248.6 กิโลกรัมต่อไร่ ผักสลัดเฉลี่ย 227.3 กิโลกรัมต่อไร่ พริกชี้ฟ้าเฉลี่ย 210.2 กิโลกรัมต่อไร่ กวางตุ้งเฉลี่ย 201.9 กิโลกรัมต่อไร่ มะเขือยาวเฉลี่ย 193.5 กิโลกรัมต่อไร่ ผักกาดเฉลี่ย 188.9 กิโลกรัมต่อไร่ ชะอมเฉลี่ย 178.6 กิโลกรัมต่อไร่ ผักชีเฉลี่ย 175.7 กิโลกรัมต่อไร่ แมงลักเฉลี่ย 158.3 กิโลกรัมต่อไร่ กระเจี๊ยบเฉลี่ย 131 กิโลกรัมต่อไร่ คื่นห่ายเฉลี่ย 119.1 กิโลกรัมต่อไร่ พริกขี้หนูเฉลี่ย 116.2 กิโลกรัมต่อไร่ ถั่วฝักยาวเฉลี่ย 94.9 กิโลกรัมต่อไร่ เชิงดาเฉลี่ย 93.6 กิโลกรัมต่อไร่ โขมเฉลี่ย 80.6 กิโลกรัมต่อไร่ ผักหวานเฉลี่ย 80 กิโลกรัมต่อไร่ กะเพราเฉลี่ย 73.4 กิโลกรัมต่อไร่ มะระเฉลี่ย 50.6 กิโลกรัมต่อไร่ ผักกาดกวางตุ้ง 42.2 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวโพดอ่อนเฉลี่ย 40 กิโลกรัมต่อไร่ บวบเฉลี่ย 28 กิโลกรัมต่อไร่ โหระพาเฉลี่ย 26.6 กิโลกรัมต่อไร่ ผักกูดเฉลี่ย 21.5 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นหอมเฉลี่ย 17.8 กิโลกรัมต่อไร่ และถั่วพูเฉลี่ย 12.3 กิโลกรัมต่อไร่

13. ราคาผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.1.6 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้ราคาสูง 120 บาทต่อกิโลกรัม ต่ำสุด 5 บาทต่อกิโลกรัม โดยพืชที่ให้ราคาสูงสุดได้แก่ ถั่วพูและผักกูดเฉลี่ย 100 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมา เชียงดา เฉลี่ย 84.6 บาทต่อกิโลกรัม คื่นฉ่ายเฉลี่ย 84.3 บาทต่อกิโลกรัม พริกชี้ฟ้า เฉลี่ย 79.6 บาทต่อกิโลกรัม ชะอมเฉลี่ย 78 บาทต่อกิโลกรัม ผักสลัดเฉลี่ย 61.9 บาทต่อกิโลกรัม ผักชีเฉลี่ย 59.2 บาทต่อกิโลกรัม แมงลักเฉลี่ย 50 บาทต่อกิโลกรัม โหระพาเฉลี่ย 50 บาทต่อกิโลกรัม กะเพราเฉลี่ย 47.7 บาทต่อกิโลกรัม พริกขี้หนูเฉลี่ย 46.9 บาทต่อกิโลกรัม แตงกวา เฉลี่ย 33.5 บาทต่อกิโลกรัม มะระเฉลี่ย 30 บาทต่อกิโลกรัม ต้นหอมเฉลี่ย 30 บาทต่อกิโลกรัม ข้าวโพดอ่อนเฉลี่ย 30 บาทต่อกิโลกรัม บร็อกโคลี่ เฉลี่ย 29 บาทต่อกิโลกรัม ถั่วฝักยาวเฉลี่ย 28.6 บาทต่อกิโลกรัม ผักกาดกวางตุ้งเฉลี่ย 24.4 บาทต่อกิโลกรัม ผักกาดเฉลี่ย 23.9 บาทต่อกิโลกรัม ผักหวานเฉลี่ย 20.2 บาทต่อกิโลกรัม กะหล่ำปลีเฉลี่ย 19.6 บาทต่อกิโลกรัม คื่นฉ่ายเฉลี่ย 19.1 บาทต่อกิโลกรัม ผักบุ้งเฉลี่ย 16 บาทต่อกิโลกรัม กระเจี๊ยบ เฉลี่ย 15.3 บาทต่อกิโลกรัม โขมเฉลี่ย 15 บาทต่อกิโลกรัม มะเขือยาวเฉลี่ย 12.5 บาทต่อกิโลกรัม กวางตุ้งเฉลี่ย 12.3 บาทต่อกิโลกรัม บวบเฉลี่ย 10.1 บาทต่อกิโลกรัม และ ข้าวสาลีเฉลี่ย 10 บาทต่อกิโลกรัม

14. ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีการใช้พื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษสูงสุด 6.00 งาน และมีการใช้พื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษต่ำสุด 0.50 งาน และมีพื้นที่เฉลี่ย 2.2637 งาน ร้อยละ 65.75 หรือจำนวน 96 คน มีพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษขนาด 0.50 – 2.50 งาน รองลงมา ร้อยละ 24.66 หรือจำนวน 36 คน มีพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษขนาด 2.51 – 4.50 งาน และ ร้อยละ 9.59 หรือจำนวน 14 คน มีพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษขนาด 4.51 งานขึ้นไป

15. เป็นพื้นที่ของตนเอง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่เป็นของตนเองสูงสุด 5.00 งาน และมีพื้นที่เป็นของตนเองต่ำสุด 0.50 งาน และมีพื้นที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 1.7417 งาน ร้อยละ 51.37 หรือจำนวน 75 คน ขนาด 0.50 – 2.00 งาน รองลงมา ร้อยละ 5.48 หรือจำนวน 8 คน มีพื้นที่เป็นของตนเองขนาด 3.51 งานขึ้นไป และร้อยละ 4.79 หรือจำนวน 7 คน มีพื้นที่เป็นของตนเองขนาด 2.01 – 3.50 งาน และร้อยละ 38.36 หรือจำนวน 56 คน ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง

16. เช่าผู้อื่น

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่เช่าสูงสุด 6.00 งาน และมีพื้นที่เช่าต่ำสุด 0.75 งาน โดยมีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 2.2438 งาน ร้อยละ 35.62 หรือจำนวน 52 คน ขนาด 0.75 – 2.5 งาน รองลงมาร้อยละ 13.01 หรือจำนวน 19 คน มีพื้นที่เช่าขนาด 2.51 – 4.25 งาน และร้อยละ 6.85 หรือจำนวน 10 คน มีพื้นที่เช่าขนาด 4.26 งานขึ้นไป และร้อยละ 44.52 หรือจำนวน 65 คน ไม่มีพื้นที่เช่าผู้อื่น

17. พื้นที่ของตนเองและเช่าผู้อื่น (ไร่)

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่นสูงสุด 10.00 งาน และมีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่นต่ำสุด 1.50 งาน โดยมีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 3.18 งาน ร้อยละ 82.88 หรือจำนวน 121 คน ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่น รองลงมาร้อยละ 14.38 หรือจำนวน 21 คน มีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่นขนาด 1.50 – 4.00 งาน และร้อยละ 2.05 หรือจำนวน 3 คน มีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่นขนาด 4.01 – 6.50 งาน และร้อยละ 0.68 หรือจำนวน 1 คน มีพื้นที่เป็นของตนเองและเช่าผู้อื่น 6.51 ขึ้นไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4. 8 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

n = 146

ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
เป็นสมาชิกกลุ่ม	134	91.78
ไม่เป็น	12	8.22
2. กลุ่มของเกษตรกร		
กลุ่มเกษตรกร	97	66.44
กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ	120	82.19
กลุ่มหมู่บ้านIPM	14	9.59
สหกรณ์	54	36.99
กลุ่มปลูกผักอนามัย	6	4.11
กลุ่มแม่บ้าน	18	12.33
กลุ่มการตลาด	2	1.37
อื่นๆ กลุ่มปลูกผักอินทรีย์	11	7.53
3. การกู้ยืมเงินเพื่อการเกษตร		
ไม่กู้	92	63.01
กู้ยืม	54	36.99
4. แหล่งสินเชื่อทางการเกษตร		
สหกรณ์การเกษตร	46	31.51
กลุ่มเกษตรกร	22	15.07
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	41	28.08
ธนาคารพาณิชย์	2	1.37
เพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง	4	2.74
อื่น ๆ	10	6.85

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

n = 146

ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5. แหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร		
ห้างสรรพสินค้า	32	21.92
ร้านค้าในเครือข่ายสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร รับซื้อ	2	1.37
พ่อค้ารับซื้อ	106	72.60
จำหน่ายเองในท้องถิ่น	97	66.44
ตลาดผักปลอดสารพิษวันพุธและวันเสาร์ (MCC)	9	6.16
อื่นๆ(ขายผ่านอินเทอร์เน็ต)	3	2.05
6. การตัดสินใจในการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป		
ปลูก	128	87.67
ไม่ปลูก	18	12.33
7. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ		
เคย	134	91.78
ไม่เคย	12	8.22
8. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม (1 ปีที่ผ่านมา)		
1 – 3 ครั้ง	93	63.70
4 – 7 ครั้ง	20	13.70
8 ครั้งขึ้นไป	21	14.38
9. หน่วยงานที่ฝึกอบรม		
เกษตรตำบล	51	34.93
เกษตรอำเภอ	95	65.07
เกษตรจังหวัด	15	10.27
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	42	28.77
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	37	25.34
กรมพัฒนาที่ดิน	31	21.23

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

n = 146

ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
10. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่ให้การฝึกอบรม		
ไม่เคย	24	16.44
เคย	122	83.56
11.จำนวนการได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่		
1 - 3 ครั้ง	102	83.6
4 - 6 ครั้ง	15	12.3
มากกว่า 6 ครั้ง	5	4.1

18. การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.78 หรือจำนวน 134 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 8.22 หรือจำนวน 12 คนไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

19. กลุ่มของเกษตรกร

โดยเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 82.19 หรือจำนวน 120 เป็นสมาชิกกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ รองลงมาร้อยละ 66.44 หรือจำนวน 97 คน เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 36.99 หรือจำนวน 54 คน เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ ร้อยละ 12.33 หรือจำนวน 18 คน เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ร้อยละ 9.59 หรือจำนวน 14 คน เป็นสมาชิกกลุ่มหมู่บ้าน IPM ร้อยละ 4.11 หรือจำนวน 6 คน เป็นสมาชิกกลุ่มปลูกผักอนามัย ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คน เป็นสมาชิกกลุ่มการตลาด ร้อยละ 7.53 หรือจำนวน 11 คน เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ เช่นกลุ่มปลูกผักอินทรีย์ เป็นต้น

20. การกู้ยืมเงินเพื่อการเกษตร

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 63.01 หรือจำนวน 92 คน ไม่มีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการทำการเกษตร ร้อยละ 36.99 หรือจำนวน 54 คน มีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการทำการเกษตร

21. แหล่งสินเชื่อทางการเกษตร

แหล่งสินเชื่อในการเกษตรร้อยละ 31.51 หรือจำนวน 46 คน มีการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตร รองลงมาร้อยละ 28.08 หรือจำนวน 41 คน มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 15.07 หรือจำนวน 22 คน มีการกู้ยืมเงินจากกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 2.74

หรือจำนวน 4 คน มีการกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คน มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 6.85 หรือจำนวน 10 คน มีการกู้ยืมเงินจากอื่น ๆ

22. แหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 72.60 หรือจำนวน 106 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือพ่อค้ารับซื้อ ร้อยละ 66.44 หรือจำนวน 97 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือจำหน่ายเองในท้องถิ่น ร้อยละ 21.92 หรือจำนวน 32 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 6.16 หรือจำนวน 9 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือตลาดผักปลอดสารพิษวันพุธและวันเสาร์ (MCC) ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือร้านค้าในเครือศูนย์ สวพ. รับซื้อ และร้อยละ 2.05 หรือจำนวน 3 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษอื่น ๆ เช่นพ่อค้าคนกลาง และ แหล่งสินค้าส่วนบุคคล นอกกระบบ

23. การตัดสินใจในการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษา เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.67 หรือจำนวน 128 คน ให้ความเห็นว่าในอนาคตเกษตรกรจะปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป และร้อยละ 12.33 หรือจำนวน 18 คน ให้ความเห็นว่าในอนาคตเกษตรกรจะไม่ปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป

24. การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.78 หรือจำนวน 134 คน เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 8.22 หรือจำนวน 12 คน ไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ

25. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษร้อยละ 63.70 หรือจำนวน 93 คน เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน 1 – 3 ครั้ง/ปี รองลงมาร้อยละ 14.38 หรือจำนวน 21 คน เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน 8 ครั้ง/ปีขึ้นไป ร้อยละ 13.72 หรือจำนวน 20 คน เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน 4 – 7 ครั้ง/ปี

26. หน่วยงานที่เกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษร้อยละ 65.07 หรือจำนวน 95 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมจากเกษตรอำเภอ ร้อยละ 34.93 หรือจำนวน 51 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมจากเกษตรตำบล ร้อยละ 28.77 หรือจำนวน 42 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 25.34 หรือจำนวน 37 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร้อยละ 21.23 หรือจำนวน 31 คน เคยเข้ารับการ

ฝึกอบรมจากกรมพัฒนาที่ดิน ร้อยละ 15.82 หรือจำนวน 23 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์การเรียนรู้ กศน. และร้อยละ 10.27 หรือจำนวน 15 คน เคยเข้ารับการฝึกอบรมจากเกษตรจังหวัด

27. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 83.56 หรือจำนวน 122 คน เคยได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และร้อยละ 16.44 หรือจำนวน 24 คน ไม่เคยได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ โดยร้อยละ 78.8 หรือจำนวน 115 คน ได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 1 – 4 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 3.4 หรือจำนวน 5 คน ได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป และร้อยละ 1.4 หรือจำนวน 2 คน ได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 5 – 9 ครั้ง

ตารางที่ 4.9 ช่องทางและข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรได้รับ

n = 146

แหล่งข้อมูล	ระดับการได้รับข่าวสาร			ค่าเฉลี่ย	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
โทรทัศน์	34 (23.29)	53 (36.30)	59 (40.41)	1.83	น้อย
เพื่อนบ้าน	28 (19.18)	59 (40.41)	59 (40.41)	1.79	น้อย
วิทยุ	16 (10.96)	53 (36.30)	77 (52.74)	1.58	น้อย
เอกสารต่างๆ เช่น แผ่นพับโปสเตอร์	14 (9.59)	24 (16.44)	108 (73.97)	1.36	น้อย
นิตยสารหรือวารสาร	5 (3.42)	29 (19.86)	112 (76.71)	1.27	น้อย
หนังสือพิมพ์	6 (4.11)	22 (15.07)	118 (80.82)	1.23	น้อย
อื่น ๆ เช่นอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์	11 (7.53)	1 (0.68)	134 (91.78)	1.16	น้อย

28. แหล่งข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 52.74 หรือจำนวน 77 คนได้รับข่าวสารจากวิทยุน้อย รองลงมาร้อยละ 36.30 หรือจำนวน 53 คนได้รับข่าวสารจากวิทยุปานกลาง และร้อยละ 11.96 หรือจำนวน 16 คน ได้รับข่าวสารจากวิทยุมาก ร้อยละ 40.41 หรือจำนวน 59 คนได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์น้อย รองลงมาร้อยละ 36.30 หรือจำนวน 53 คนได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ปานกลาง และร้อยละ 23.29 หรือจำนวน 34 คนได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์มาก ร้อยละ 80.82 หรือจำนวน 118 คนได้รับข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์น้อย รองลงมาร้อยละ 15.07 หรือจำนวน 22 คนได้รับข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ปานกลาง และร้อยละ 4.11 หรือจำนวน 6 คนได้รับข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์มาก ร้อยละ 76.72 หรือจำนวน 112 คนได้รับข่าวสารจากนิตยสารหรือวารสารน้อย รองลงมาร้อยละ 19.86 หรือจำนวน 29 คนได้รับข่าวสารจากนิตยสารหรือวารสารกลาง และร้อยละ 3.42 หรือจำนวน 5 คน ได้รับข่าวสารจากนิตยสารหรือวารสารมาก ร้อยละ 73.97 หรือจำนวน 108 คนได้รับข่าวสารจากเอกสารต่างๆเช่น แผ่นพับโปสเตอร์น้อย รองลงมาร้อยละ 16.44 หรือจำนวน 24 คนได้รับข่าวสารจากเอกสารต่างๆเช่น แผ่นพับโปสเตอร์กลาง และร้อยละ 9.59 หรือจำนวน 14 คนได้รับข่าวสารจากนิตยสารหรือวารสารมาก ร้อยละ 40.41 หรือจำนวน 59 คนได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้านปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 40.41 หรือจำนวน 59 คนได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้านน้อย และร้อยละ 19.18 หรือจำนวน 28 คนได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้านมาก ร้อยละ 91.78 หรือจำนวน 134 คนได้รับข่าวสารจากอื่นๆเช่น อินเทอร์เน็ตน้อยรองลงมาร้อยละ 7.53 หรือจำนวน 11 คนได้รับข่าวสารจากอื่นๆเช่น อินเทอร์เน็ตบ้านมาก และร้อยละ 0.68 หรือจำนวน 1 คนได้รับข่าวสารจากอื่นๆเช่น อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.10 ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

ความคิดเห็นเรื่อง การปลูกผักปลอด สารพิษ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D)	แปล ความ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น อย่างยิ่ง		
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
1. การปลูกผักปลอด สารพิษช่วยลดการ นำเข้าสารเคมีจาก ต่างประเทศอีกทาง หนึ่ง	54 (36.99)	77 (52.74)	15 (10.27)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.27 (0.636)	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. การปลูกผักปลอด สารพิษทำให้ สามารถลดต้นทุนใน ส่วน ค่าใช้จ่ายใน การใช้สารเคมี	48 (32.90)	89 (61.00)	7 (4.80)	2 (1.40)	0 (0.0)	4.25 (0.608)	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3. ปัจจุบันผักปลอด สารพิษเป็นที่ ต้องการของตลาด เป็นอย่างมาก	51 (34.90)	75 (51.40)	16 (11.00)	3 (2.10)	1 (0.70)	4.18 (0.758)	เห็นด้วย
4. การบริโภคผัก ปลอดสารพิษช่วยลด ความเสี่ยงในการ เจ็บป่วย	67 (45.89)	42 (28.77)	33 (22.60)	0 (0.00)	4 (2.74)	4.15 (0.957)	เห็นด้วย
5. ผักปลอดสารพิษ จะมีความต้องการ ของตลาดเพิ่มมาก	55 (37.67)	61 (41.78)	26 (17.81)	4 (2.74)	0 (0.00)	4.14 0.805	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

ความคิดเห็นเรื่อง การปลูกผัก ปลอดสารพิษ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D)	แปล ความ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง		
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
6. การปลูกผัก ปลอดสารพิษใช้ ต้นทุนโดยรวม น้อยกว่าการผลิต ผักทั่วไป	41 (28.08)	83 (56.85)	8 (5.48)	14 (9.59)	0 (0.00)	4.03 (0.850)	เห็นด้วย
7. การปลูกผัก ปลอดสารพิษทำ ให้ไม่มีสารพิษ ตกค้างสะสมใน ร่างกายจากการ ใช้สารเคมี	44 (30.14)	63 (43.15)	36 (24.66)	3 (2.05)	0 (0.00)	4.01 (0.796)	เห็นด้วย
8. ในอนาคตผัก ปลอดสารพิษจะ มีราคาที่ดีขึ้น มากกว่าปัจจุบัน	45 (30.82)	62 (42.47)	33 (22.60)	6 (4.11)	0 (0.00)	4.00 0.839	เห็นด้วย
9. สารสกัดจาก ธรรมชาติ สามารถใช้แทน สารเคมีเพื่อ ป้องกันกำจัด ศัตรูพืชได้	39 (26.71)	84 (57.53)	11 (7.53)	7 (4.79)	5 (3.42)	3.99 (0.921)	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

ความคิดเห็น เรื่องการปลูกผัก ปลอดสารพิษ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D)	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง		
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
10. การรวมกลุ่มทำ ให้มีเจ้าหน้าที่มาให้ คำแนะนำให้กับกลุ่ม	35 (23.97)	67 (45.89)	41 (28.08)	3 (2.05)	0 (0.0)	3.92 (0.775)	เห็นด้วย
11. การบริโภคผัก ปลอดสารพิษช่วย รักษาโรคได้	42 (28.77)	52 (35.62)	48 (32.88)	1 (0.68)	3 (2.05)	3.88 (0.906)	เห็นด้วย
12. การรวมกลุ่มผู้ ปลูกผักปลอดสารพิษ ช่วยในการต่อรอง ราคาจากพ่อค้าคน กลางได้ดีขึ้น	37 (25.34)	64 (43.84)	37 (25.34)	5 (3.42)	3 (2.05)	3.87 (0.904)	เห็นด้วย
13. การปลูกผักปลอด สารพิษทำให้มีรายได้ มากขึ้นเมื่อเทียบกับ การปลูกผักทั่วไป	34 (23.29)	79 (54.11)	13 (8.90)	19 (13.01)	1 (0.68)	3.86 (0.944)	เห็นด้วย
14. การปลูกผักปลอด สารพิษไม่จำเป็นต้อง ใช้แรงงานในผลิต มาก	36 (24.66)	67 (45.89)	30 (20.55)	13 (8.90)	0 (0.00)	3.86 (0.892)	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

ความคิดเห็น เรื่องการปลูกผัก ปลอดสารพิษ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D)	แปลความ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
	(5)	(4)		(2)	(1)		
15. การผลิตผักปลอด สารพิษจำเป็นจะต้อง มีการรวมกลุ่มเพื่อ จำหน่าย	50 (34.25)	48 (32.88)	21 (14.38)	24 (16.44)	3 (2.05)	3.81 (1.141)	เห็นด้วย
16. การรวมกลุ่มผู้ ปลูกผักปลอดสารพิษ ทำให้มีตลาดรับรองที่ แน่นอน	32 (21.92)	62 (42.47)	46 (31.51)	4 (2.74)	2 (1.37)	3.81 (0.858)	เห็นด้วย
17. ผักปลอดสารพิษ สามารถจำหน่ายใน ราคาที่สูงกว่าผัก ทั่วไป	38 (26.03)	47 (32.19)	18 (12.33)	34 (23.29)	9 (6.16)	3.49 (1.272)	เห็นด้วย
18. การปลูกผักปลอด สารพิษทำได้ง่าย ไม่ ต้องมีความรู้และ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ก็สามารถปลูกผัก ปลอดสารพิษได้	11 (7.53)	80 (54.79)	9 (6.16)	29 (19.86)	17 (11.64)	3.27 (1.205)	ไม่แน่ใจ
19. เจ้าหน้าที่มีการ ให้ความรู้ด้าน การตลาดของผัก ปลอดสารพิษอย่าง ต่อเนื่อง	13 (8.90)	44 (30.10)	39 (26.70)	48 (32.90)	2 (1.40)	3.12 (1.016)	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

ความคิดเห็น เรื่องการปลูกผัก ปลอดสารพิษ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D)	แปล ความ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง		
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
20. การปลูกผัก ปลอดสารพิษไม่ ต้องใช้เวลาใน การดูแลรักษา มาก	16 (10.96)	47 (32.19)	16 (10.96)	64 (43.84)	3 (2.05)	3.06 (1.134)	ไม่แน่ใจ
21. เจ้าหน้าที่มี การตรวจเยี่ยม แปลงปลูกผัก ปลอดสารพิษ เป็นประจำ	6 (4.11)	32 (21.92)	23 (15.75)	85 (58.22)	0 (0.0)	2.72 (0.945)	ไม่แน่ใจ
รวม						3.80	เห็นด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าโดยภาพรวมของเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปลูกผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยทั้ง 21 ประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆเป็นส่วนใหญ่และมีเพียงบางประเด็นที่เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและในระดับไม่แน่ใจ

ซึ่งเกษตรกรมีความคิดเห็นที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งคือ การปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดการนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศอีกทางหนึ่ง ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรว่าการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้สามารถลดต้นทุนในส่วนค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 4.25$) ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

รองลงมาเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่า ในปัจจุบันผักปลอดสารพิษเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก ($\bar{X} = 4.18$) การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วย ($\bar{X} = 4.15$) ผักปลอดสารพิษจะเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.14$) การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านใช้ต้นทุนโดยรวมน้อยกว่าการผลิตผักทั่วไป ($\bar{X} = 4.03$) การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านไม่มีสารพิษตกค้างสะสมในร่างกายจากการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 4.01$) ในอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่ดีขึ้นมากกว่าปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.00$) สารสกัดจากธรรมชาติสามารถใช้แทนสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ ($\bar{X} = 3.99$) การรวมกลุ่มทำให้มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำให้กับกลุ่มเกษตรกร ($\bar{X} = 3.92$) การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยรักษาโรคได้ ($\bar{X} = 3.88$) การรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านช่วยในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.87$) การปลูกผักปลอดสารพิษไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานในผลิมาก ($\bar{X} = 3.86$) การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักทั่วไป ($\bar{X} = 3.86$) การรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านทำให้มีตลาดรับรองที่แน่นอน ($\bar{X} = 3.81$) การผลิตผักปลอดสารพิษจำเป็นจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่าย ($\bar{X} = 3.81$) และผักปลอดสารพิษสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป ($\bar{X} = 3.49$)

ยังมีประเด็นบางประเด็นที่เกษตรกรให้ความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจได้แก่ การปลูกผักปลอดสารพิษทำได้ง่าย ไม่ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ก็สามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้ ($\bar{X} = 3.27$) เจ้าหน้าที่มีการให้ความรู้ด้านการตลาดของผักปลอดสารพิษอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.12$) การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ต้องใช้เวลาในการดูแลรักษามาก ($\bar{X} = 3.06$) และเจ้าหน้าที่มีการตรวจเยี่ยมแปลงปลูกผักปลอดสารพิษเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.72$)

4.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ

n = 146

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต ผักปลอดสารพิษ	ระดับปัญหาและอุปสรรค				ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี		
1.ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	45 (30.82)	61 (41.78)	24 (16.44)	16 (10.96)	1.92 (0.955)	ปานกลาง
2.ขาดแคลนน้ำ	49 (33.56)	30 (20.55)	52 (35.62)	25 (10.27)	1.77 (1.029)	ปานกลาง
3. โรค และแมลงรบกวน	26 (17.81)	64 (43.84)	28 (19.18)	28 (19.18)	1.60 (0.993)	ปานกลาง
4.ขาดแคลนทุน	13 (8.90)	66 (45.21)	44 (30.14)	23 (15.75)	1.47 (1.865)	น้อย
5. ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ	22 (15.07)	60 (41.10)	26 (17.81)	38 (26.03)	1.45 (1.038)	น้อย
6. ขาดความรู้เกี่ยวกับการปลูก ผักปลอดสารพิษ	17 (11.64)	51 (34.93)	41 (28.08)	37 (25.34)	1.33 (0.983)	น้อย
7.พื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ	32 (21.92)	24 (16.44)	21 (14.38)	69 (47.26)	1.13 (1.228)	น้อย
8. แรงงานไม่เพียงพอ	12 (8.22)	31 (21.23)	49 (33.56)	54 (36.99)	1.01 (0.958)	น้อย
9. ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์	13 (8.90)	21 (14.38)	49 (33.56)	63 (43.15)	0.89 (0.962)	น้อย
10.น้ำท่วม	11 (7.53)	16 (10.96)	41 (28.08)	48 (53.42)	0.73 (0.936)	ไม่มี
11.ความเสื่อมโทรมของแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติ	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (8.90)	133 (91.10)	0.09 (0.286)	ไม่มี
รวม					1.22 (0.533)	น้อย

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรพบว่า มีระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.22$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยทั้ง 11 ประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ และมีเพียงบางประเด็นที่เกษตรกรที่มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางและไม่มีปัญหาและอุปสรรค

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางได้แก่ประเด็นเรื่องปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ($\bar{X} = 1.92$) รองลงมาปัญหาจากการขาดแคลนน้ำ ($\bar{X} = 1.77$) และปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงรบกวน ($\bar{X} = 1.60$)

ในส่วนของประเด็นปัญหาและอุปสรรคเรื่องการขาดแคลนทุนในการผลิต ($\bar{X} = 1.47$) ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ ($\bar{X} = 1.45$) พื้นที่ในการปลูกผักปลอดสารพิษไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 1.13$) จำนวนแรงงานไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 1.01$) รวมไปถึงปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ ($\bar{X} = 0.89$) พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย

4.4 ทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเกษตรกรในแต่ละตำบลตำบลละ 1 รายแต่ละรายได้ให้ความเห็นไว้ว่า

นาย ก อายุ 56 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษ 8 ปี นาย ก ได้ให้ข้อมูลว่า “เริ่มเข้าร่วมกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษตั้งแต่ปี 2550 เริ่มเรียนรู้และปลูกอย่างจริงจัง ปี 2553 ที่เริ่มมาปลูกปลูกผักปลอดสารพิษเนื่องจากตนเองรู้สึกได้รสชาติเค็มมากเกินไปจากการปลูกลำไย รวมไปถึงมีการก่อตั้งกลุ่มผักปลอดสารพิษ ตนมีความสนใจจึงให้ลูกชายดูแลดูแลสวนลำไย ตนจึงหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ โดยในกลุ่มมีการปลูกผักหลายชนิด แต่ผักที่ให้กำไรมากที่สุดคือ บร็อกโคลี่ให้ผลผลิต 378 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกได้ง่าย เจริญเติบโตได้ไว บร็อกโคลี่เป็นกะหล่ำที่ใช้ส่วนของช่อดอกและลำต้นในส่วนที่อ่อนมาบริโภคได้ตลอดทั้งปีอีกด้วย ซึ่งก็ทานได้ทั้งแบบสดและแบบแช่แข็งในซูเปอร์มาร์เก็ตเลยทีเดียว อุดมไปด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์มากมาย” โดยในอนาคต นาย ก ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก ผักปลอดสารพิษมีแนวโน้มที่ผู้บริโภคจะหันมารับประทานมากขึ้นแน่นอน

นาย ข อายุ 63 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 5 ปี นาย ข ได้ให้ข้อมูลว่า “ตนเป็นข้าราชการเกษียณ ได้กลับมาใช้ชีวิตที่บ้านและอยากหารายได้เพิ่ม จึงสนใจเรื่องผักปลอดสารพิษจึงได้เข้าร่วมกลุ่มเกษตรกร ซึ่งในกลุ่มของตนได้ให้ความสนใจในผักเชียงดา เนื่องจากในกลุ่มมีการแปรรูปผักเชียงดาให้เป็นยาสมุนไพรรักษาโรค จึงทำให้ผักเชียงดามีราคาที่สูงกว่าผักปลอดสารพิษชนิดอื่นๆ และในภาคอื่นๆ ในประเทศไทยยังมีความต้องการทำให้มีตลาดรองรับที่แน่นอน ขายเป็นอย่างสม่ำเสมอแต่ยังมีปัญหาเรื่องของเจ้าหน้าที่

“ไม่มาเยี่ยมแปลงผักอย่างสม่ำเสมอ” โดยในอนาคต นาย ข ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษมีแนวโน้มที่ผู้บริโภคจะหันมารับประทานมากขึ้นแน่นอน เพราะในโลกปัจจุบันคนสนใจดูแลสุขภาพมากขึ้น ผู้สูงอายุหันมาบริโภคสมุนไพรแทนยาทั่วไป จึงทำให้ผักปลอดสารพิษเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภค

นาย ค อายุ 35 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 10 ปี นาย ค ได้ให้ข้อมูลว่า “ตนเริ่มปลูกผักปลอดสารพิษตั้งแต่เรียนมหาวิทยาลัย โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกอย่างสม่ำเสมอ และขณะที่ศึกษาอยู่ก็ได้สร้างรายได้โดยการขายผักสดด้วย พอสำเร็จการศึกษาจึงกลับมาทำต่อที่บ้าน และที่สารภีเกิดกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตนจึงได้เข้าร่วมโดยกลับมาปลูกผักสด ซึ่งผักสดเป็นผักที่ปลูกในพื้นที่เล็กๆ ได้ ให้ราคาสูงถึง 60 บาทต่อกิโลกรัม” โดยในอนาคต นาย ค ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษยังเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาจะสูงขึ้นมากกว่าผักทั่วไปและลดการใช้สารเคมีได้ในอีกทางหนึ่ง

นาง ง อายุ 44 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 9 ปี นาง ง ได้ให้ข้อมูลว่า “ตนได้เข้ารับการฝึกอบรมจาก สำนักงานเกษตรตำบลเรื่อง สมุนไพรรักษาโรค จึงสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการผักปลอดภัยในอำเภอสารภี เนื่องจากตนรู้สึกร่างกายที่ไม่แข็งแรงเนื่องจากเข้าไปคลุกคลีกับสารเคมีที่ใช้ปลูกกล้วย ตนอยากจะลดความเสี่ยงที่ร่างกายต้องรับสารเคมี จึงหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ และเข้าร่วมกลุ่ม และภายในกลุ่มมีการรวมกันปลูกผักเชิงดา ซึ่งในปีที่ผ่านมา ผักเชิงดาให้ราคาสูงถึง 100 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากผักเชิงดาเป็นผักพื้นบ้านที่คนไทยภาคเหนือนิยมรับประทาน พบมากทางภาคเหนือ ซึ่งมีสภาพดินและอากาศที่เหมาะสมแก่การปลูกผักเชิงดาและสามารถนำมาแปรรูปเป็นยารักษาโรคได้ โดยมีสารสำคัญหลายอย่างที่สามารถใช้รักษาผู้ป่วยเบาหวานในการลดน้ำตาลในเลือด รวมถึงสามารถลดไขมันในเส้นเลือด ช่วยผู้ป่วยที่มีความดันโลหิตสูงครับ และสามารถนำไปแปรรูปเป็นยารักษาโรคได้ จำทำให้เป็นที่นิยมจึงทำให้มีราคาสูง” โดยในอนาคต นาง ง ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก ผักปลอดสารพิษทำให้ตนมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักและผักปลอดสารพิษทำให้สามารถลดต้นทุนในส่วนค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีได้

นาย จ อายุ 51 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 6 ปี นาย จ ได้ให้ข้อมูลว่า “ตนเริ่มปลูกผักปลอดสารพิษมา 6 ปี จากการรวมกลุ่มของเพื่อนเกษตรกรด้วยกันหันมาสนใจสุขภาพและอยากเปลี่ยนแปลงวิธีการทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี ซึ่งในการรวมกลุ่มทำให้ผักปลอดสารพิษที่ปลูก สามารถต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางหรือหน่วยงานให้ได้ราคาดีได้ รวมไปถึงโลกปัจจุบันหันมาสนใจปลูก แต่ยังอยากให้มีการให้เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้ตลาดแก่เกษตรกรอย่างเป็นประจำ และมีการตรวจแปลงปลูกผักอย่าง

เข้มงวด” นาย จ ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก ผักปลอดสารพิษทำให้ตนมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักและและให้ตนเองได้รับความรู้ใหม่ๆเพิ่มขึ้นจากการทำการเกษตรอีกด้วย

นาย จ อายุ 48 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 5 ปี นาย จ ได้ให้ข้อมูลว่า “ผักปลอดสารพิษจะเป็นที่ต้องการอย่างมากไม่ว่าใครทุกคนจะหันมาสนใจสุขภาพเนื่องจากสารเคมีปัจจุบันมีการแพร่กระจายในวงกว้างคนรุ่นใหม่ก็จะหันมาออกกำลังกายและปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งตนก็เป็นหนึ่งในนั้นที่สนใจ จึงต้องมาปลูกซึ่งทางกลุ่มได้ปลูกชะอม ผักกาด ผักกวางตุ้งผักเชียงดาและผักกูด ซึ่งผักกูดปลูกในปีแรก ก็ได้ผลผลิตได้ราคาสูงถึง 100 บาทต่อกิโลกรัม สามารถนำผักที่ปลูกเองมาบริโภคเองและขายเองได้โดยในอนาคต นาย จ ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก ผักปลอดสารพิษทำให้ตนมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักและผักปลอดสารพิษทำให้สามารถลดต้นทุนในส่วนค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีได้ทำให้ร่างกายแข็งแรงและกินเป็นยารักษาโรคได้

นาย ข อายุ 60 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 10 ปี นาย ข ได้ให้ข้อมูลว่า “ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอต่อการปลูกข้าวเนื่องจากปริมาณน้ำฝนทิ้งช่วง เกิดโรคระบาดและแมลงศัตรูพืชในพื้นที่การปลูกข้าวจำนวนมาก ปีที่ผ่านมาจึงมีรายได้จากการปลูกข้าวลดลงเนื่องจากผลผลิตการเกษตรลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง จึงหันมาปลูกผักปลอดสารพิษ ผักที่ปลูกคือ กะหล่ำปลีให้ผลผลิต 498.6 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งกะหล่ำปลีเป็นพืชที่มีขนาดใหญ่จำใช้พื้นที่ปลูกมาก เป็นพืชที่มีความสำคัญและปลูกกันมากที่สุดทั้งในแง่ผัก บริโภคสด ประุงอาหารและแปรรูป โดยทั่วไปมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ อายุการเก็บเกี่ยวสั้นประมาณ 50-60 วัน และสามารถนำไปขายที่ตลาดผักปลอดสารพิษวันพุธและวันศุกร์ (MCC) ได้ พ่อค้าคนกลางมารับซื้ออย่างสม่ำเสมอ” โดยในอนาคต นาย ข ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษจะเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ใช้ต้นทุนโดยรวมน้อยกว่าการผลิตผักทั่วไป การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ไม่มีสารพิษตกค้างสะสมในร่างกายจากการใช้สารเคมีในอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่ดีขึ้นมากกว่าปัจจุบัน

นาย ข อายุ 55 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 4 ปี นาย ข ได้ให้ข้อมูลว่า “การปลูกผักปลอดสารพิษเป็นการลดใช้สารเคมีอีกทางหนึ่งได้โดยจะใช้วัสดุจากธรรมชาติแทน ซึ่งทำให้ตนประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนไปได้มาจริง หันมาสนใจปลูกผักปลอดสารพิษ ปัจจุบันปลูก ชะอม และผักกาดในพื้นที่ 500 ตารางเมตร ซึ่งผักทั้ง 2 ชนิดนี้ มีการปลูกร่วมกันโดยมีการรวมกลุ่มกันปลูก จึงทำให้ใช้พื้นที่ในการปลูกเยอะ และผักกาดเป็นผักที่มีขนาดใหญ่เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยว ได้ราคาดีและส่งขายในห้างสรรพสินค้าได้ และผักที่ตน

ปลูกมีราคาสูงกว่าผักทั่วไปเนื่องจากเป็นผักปลอดสารพิษที่ผ่านการรับรองแล้ว” โดยในอนาคต นาย ช ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษจะเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น และผักปลอดสารพิษจะมีราคาสูงกว่าผักทั่วไป 2 เท่า ปีหน้าหรือปีต่อไปก็จะมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างแน่นอน

นาย ญ อายุ 39 ปี จบการศึกษาในระดับปวส. มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 3 ปี นาย ญ ได้ให้ข้อมูลว่า “คนได้เข้ารับฟังการฝึกอบรมเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษจากสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จึงเกิดความสนใจ และลองกลับบ้านไปปลูกที่บ้านในพื้นที่เล็กๆ และได้เข้าร่วมกลุ่มเมื่อปี 2555 โดยเริ่มจากการปลูกผักนึ่งและผักกวางตุ้งในพื้นที่ประมาณ 400 ตารางเมตร ในปีแรกให้ผลผลิต 50 กิโลกรัม ปีต่อมามีหน่วยงานเข้ามาสั่งซื้อ ทำให้ผลิตไม่ทันจึงเล็งเห็นความสำคัญของผักปลอดสารพิษ จึงลาออกจากงานประจำมาทำอย่างจริงจัง และอยากให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเล็งเห็นความสำคัญของตลาดรวมไปถึงการให้ความรู้แก่เกษตรกรด้วย” โดยในอนาคต นาย ช ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากสามารถเป็นอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ ทำให้ร่างกายแข็งแรงและปลอดภัยจากสารเคมี

นาง ณ อายุ 42 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษ 7 ปี นาง ณ ได้ให้ข้อมูลว่า “คนได้เริ่มปลูกผักปลอดสารพิษจากเวลาวางหลังเลิกงานประจำเป็นและขายเองให้กับเพื่อนร่วมงานทำให้เกิดรายได้เสริม โดยเริ่มหาความรู้การปลูกผักปลอดสารพิษจากอินเทอร์เน็ต เพื่อนบ้านเห็นคนปลูกจึงชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในตำบลดอนแก้ว ผักที่ตนละคนในกลุ่มให้ความสนใจได้แก่ ชะอมและผักกาดซึ่งใช้พื้นที่ ราวๆ 900 ตารางเมตรในการปลูกโดยทั้ง 2 ชนิดนี้ มีการปลูกร่วมกันโดยมีการรวมกลุ่มกันปลูก จึงทำให้ใช้พื้นที่ในการปลูกเยอะ และผักกาดเป็นผักที่มีขนาดใหญ่เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยว และให้ราคาสูงถึง 78 บาทต่อกิโลกรัม มีพ่อค้าคนกลางเข้ามาสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอรวมไปถึงสามารถรวมกลุ่มจำหน่ายได้ในตลาดทุกวันพุธ” โดยในอนาคต นาง ณ ยังคงปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากผักทั่วไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษมีราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป และสามารถทำเป็นรายได้เสริมอีกด้วย

การตัดสินใจในการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปพบว่า ร้อยละ 87.67 หรือจำนวน 128 ราย ยังปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก ผักปลอดสารพิษยังเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาจะสูงขึ้นมากกว่าผักทั่วไปและลดการใช้สารเคมีได้ในอีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นความคิดเห็นที่ 3 เรื่องการตลาดและช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าปัจจุบันผักปลอดสารพิษเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก ($\bar{X} = 4.18$) และยังมีความคิดเห็นว่าผักปลอดสารพิษสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป ($\bar{X} = 3.49$) จะเห็นได้ว่าช่องทางการ

จำหน่ายผักปลอดสารพิษปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากผักทั่วไป เนื่องจากผักปลอดสารพิษมีราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป และประเด็นความคิดเห็นที่ 5 เรื่องรายได้ของเกษตรกรที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ใช้ต้นทุนโดยรวมน้อยกว่าการผลิตผักทั่วไป ($\bar{X} = 4.03$) และการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้มีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักทั่วไป ($\bar{X} = 3.86$) แต่มีอีกหนึ่งประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรว่าการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้สามารถลดต้นทุนในส่วนค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งจะพบว่าเกษตรกรจะปลูกผักปลอดสารพิษจะใช้ต้นทุนน้อยกว่าผักทั่วไปที่ใช้สารเคมีและการปลูกผักปลอดสารพิษและราคาของผักปลอดสารพิษสูงกว่าผักทั่วไปจึงทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงทำให้เกษตรกรลดต้นทุนจากการใช้สารเคมีที่น้อยลงไปอีกทางหนึ่ง

ร้อยละ 12.33 หรือจำนวน 18 รายจะไม่ปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก อายุที่เพิ่มขึ้นทำให้มีปัญหาในการเก็บเกี่ยวเนื่องจากใช้แรงงานมาก และการปลูกผักปลอดสารพิษยังต้องใช้เวลาดูแลรักษามาก เกษตรกรจึงจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาดูแลตัวเองเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นความคิดเห็นว่าการปลูกผักปลอดสารพิษทำได้ง่าย ไม่ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ก็สามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้ ($\bar{X} = 3.27$) กับการปลูกผักปลอดสารพิษไม่ต้องใช้เวลาในการดูแลรักษามาก ($\bar{X} = 3.06$) ซึ่งอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรพบว่า มีระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.22$) ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางได้แก่ประเด็นเรื่อง ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ($\bar{X} = 1.92$) รองลงมาปัญหาจากการขาดแคลนน้ำ ($\bar{X} = 1.77$) และปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงรบกวน ($\bar{X} = 1.60$) เนื่องจากปัญหาดังกล่าวอาจจะยังเป็นหาที่เกษตรกรพบเจอโดยทั่วไปและสามารถแก้ปัญหาก็ได้จึงทำให้เกษตรกรมองเป็นเรื่องเล็กน้อย

แต่ประเด็นปัญหาและอุปสรรค น้ำท่วม ($\bar{X} = 0.73$) และความเสื่อมโทรมของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 0.09$) อยู่ในระดับไม่พบปัญหา อย่างไรก็ตามจะต้องมีการให้มีการเตรียมตัวรับมือกับภัยธรรมชาติ ฝึกอบรมและทำความเข้าใจกับปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อสังเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อสรุปทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตในการวิจัย ทำการศึกษาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี 10 ตำบล ทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษาทั้งหมด 10 ตำบลและสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตำบลตำบลข้าวเม่น 19 รายตำบลท่าวังตาล 16 ราย ตำบลดอนแก้ว 13 ราย ตำบลยางเนิ้ง 16 ราย ตำบลสันทราย 16 ราย ตำบลท่ากว้าง 13 ราย ตำบลหนองแฝก 16 ราย ตำบลสารภี 13 ราย ตำบลชมพู 13 รายตำบลหนองผึ้ง 11 ราย รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษจำนวนทั้งหมด 146 ราย เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออภิปรายลักษณะของตัวแปรต่างๆ ค่าสูงสุด ค่าสุด ร้อยละ ค่าเฉลี่ยโดยใช้ WMS (Weight mean score)

การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออภิปรายผลนั้น ได้แบ่งการเสนอการเสนอผลการวิเคราะห์ออกมาเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1: ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2: ผลการวิเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3: ผลการวิเคราะห์ ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่

5.1 การวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 60.27 โดยร้อยละ 86.30 หรือจำนวน 126 คน มีสถานภาพสมรส ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมีอายุระหว่าง 51-58 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.88 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คนคิดเป็นร้อยละ 52.70 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 51.37 หรือจำนวน 75 คน

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษสูงสุด 80,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้ต่ำสุด 1,500 บาท ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คน ยังไม่มีรายได้ที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยร้อยละ 34.25 หรือจำนวน 50 คน มีรายได้ 7001 – 11,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 23.29 หรือจำนวน 34 คน มีรายได้อื่นๆที่มาจากภาคเกษตร 3,001 – 5,000 บาทต่อเดือน ซึ่งร้อยละ 58.2 หรือจำนวน 85 คน มีรายได้ทั้งหมดในครอบครัว 10,001 – 30,000 บาทต่อเดือน โดยจากการศึกษายังพบอีกด้วยว่าเกษตรกรมีการปลูกปลอดสารพิษรวมทั้งหมด 30 ชนิด ได้แก่ มะเขือยาว ผักบุ้ง ผักกาด กวางตุ้ง ถั่วฝักยาว โขม คื่นหอย แตงกวา ข้าวสาลี ผักชี คื่นหอย ผักสลัด ข้าวโพดอ่อน พริกชี้ฟ้า กะหล่ำปลี กระเจี๊ยบ ผักกาดกวางตุ้ง เชียงดา ถั่วพู ผักหวาน มะระบวบ ชะอม กะเพรา แมงลัก โหระพา ต้นหอม บร็อกโคลี่ พริกขี้หนู และ ผักกูดเป็นต้น ซึ่งเกษตรกรมีการใช้พื้นที่ในการปลูกผักปลอดสารพิษสูงสุด 6.00 งาน โดยส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษขนาด 0.50 – 2.50 งาน เป็นพื้นที่ของตนเองขนาด 0.50 – 2.00 งาน เข้าผู้อื่นขนาด 0.75 – 2.5 งาน

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.78 หรือจำนวน 134 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 8.22 หรือจำนวน 12 คนไม่เป็นสมาชิกกลุ่มโดยเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 82.19 หรือจำนวน 120 เป็นสมาชิกกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ รองลงมาร้อยละ 66.44 หรือจำนวน 97 คน เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 36.99 หรือจำนวน 54 คน เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ ร้อยละ 12.33 หรือจำนวน 18 คน เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ร้อยละ 9.59 หรือจำนวน 14 คน เป็นสมาชิกกลุ่มหมู่บ้าน IPM ร้อยละ 4.11 หรือจำนวน 6 คน เป็นสมาชิกกลุ่มปลูกผักอนามัย ร้อยละ 1.27 หรือจำนวน 2 คน เป็นสมาชิกกลุ่มการตลาด ร้อยละ 7.53 หรือจำนวน 11 คน เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ เช่นกลุ่มปลูกผักอินทรีย์ ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 63.01 หรือจำนวน 92 คน ไม่มีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการทำการเกษตร ร้อยละ 36.99 หรือจำนวน 54 คน มีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการทำการเกษตร แหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรกู้ยืม ร้อยละ 31.51 หรือจำนวน 46 คน มีการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตร รองลงมาร้อยละ 28.08 หรือจำนวน 41 คน มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 15.07 หรือจำนวน 22 คน มีการกู้ยืมเงินจากกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 2.74 หรือจำนวน 4 คน มีการกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คน มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 6.85 หรือจำนวน 10 คน มีการกู้ยืมเงินจากอื่น ๆ เช่นพ่อค้าคนกลาง และ แหล่งสินเชื่อส่วนบุคคล นอกกระบบ แหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรจำหน่ายส่วนใหญ่ร้อยละ 72.60 หรือจำนวน 106 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือพ่อค้ารับซื้อ ร้อยละ 66.44 หรือจำนวน 97 คน จำหน่ายเองในท้องถิ่น ร้อยละ 21.92 หรือจำนวน 32 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 6.16 หรือจำนวน 9 คน มีการจำหน่ายที่ตลาดผักปลอดสารพิษวันพุธและวันเสาร์ (MCC) ร้อยละ 1.37 หรือจำนวน 2 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือร้านค้าในเครือข่าย สวทพ. รับซื้อ และร้อยละ 2.05 หรือจำนวน 3 คน มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษอื่น ๆ เช่น ขายผ่านอินเทอร์เน็ต ในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่ร้อยละ 91.78 หรือจำนวน 134 คน เคยเข้ารับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 8.22 หรือจำนวน 12 คน ไม่เคยเข้ารับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ซึ่งร้อยละ 63.70 หรือจำนวน 93 คน เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน 1 – 3 ครั้ง/ปี รองลงมาร้อยละ 14.38 หรือจำนวน 21 คน เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน 8 ครั้ง/ปีขึ้นไป ร้อยละ 13.70 หรือจำนวน 20 คน เคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน 4 – 7 ครั้ง/ปี จากหน่วยงานเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอสารภี เกษตรตำบลในพื้นที่ หรือศูนย์การศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กรมพัฒนาที่ดิน ศูนย์การเรียนรู้ กศน. เป็นต้น นอกจากนี้ร้อยละ 83.56 หรือจำนวน 122 คน เคยได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และ ร้อยละ 16.44 หรือจำนวน 24 คน ไม่เคยได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่

ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 1 – 4 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 3.4 หรือจำนวน 5 คน ได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป และร้อยละ 1.4 หรือจำนวน 2 คน ได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 5 – 9 ครั้ง นอกจากการติดต่อประสานงานและให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ยังมีสื่อหรือช่องทางและข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรได้รับมากที่สุดคือ โทรทัศน์รองลงมาเป็น เพื่อนบ้าน วิทยุ เอกสารต่างๆเช่น แผ่นพับโปสเตอร์ นิตยสารหรือวารสาร หนังสือพิมพ์ และช่องทางอื่น เช่นอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ ตามลำดับ

จากการศึกษา เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.7 หรือจำนวน 128 คน ให้ความเห็นว่าในอนาคตเกษตรกรจะปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป และร้อยละ 12.3 หรือจำนวน 18 คน ให้ความเห็นว่าในอนาคตเกษตรกรจะไม่ปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป

ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าโดยภาพรวมของเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปลูกผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยทั้ง 21 ประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆเป็นส่วนใหญ่และมีเพียงบางประเด็นที่เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งหัวข้อประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษได้ถูกแบ่งเป็น 6 ประเด็นได้แก่ ความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ การรวมกลุ่มของเกษตรกร การตลาดและช่องทางจำหน่ายผักปลอดสารพิษ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เรื่องรายได้ของเกษตรกรที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ แนวโน้มและการตัดสินใจในอนาคต

ซึ่งในภาพรวมแล้วเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีประเด็นข้อความได้แก่ การปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดการนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศอีกทางหนึ่ง โดยเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมีประเด็นข้อความคือ ปัจจุบันผักปลอดสารพิษเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วย ผักปลอดสารพิษจะมีความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านใช้ต้นทุนโดยรวมน้อยกว่าการผลิตผักทั่วไป การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านไม่มียาพิษตกค้างสะสมในร่างกายจากการใช้สารเคมี ในอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่ดีขึ้นมากกว่าปัจจุบัน สารสกัดจากธรรมชาติสามารถใช้แทนสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ การรวมกลุ่มทำให้มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำให้กับกลุ่ม การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยรักษาโรคได้

การรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านช่วยในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางได้ดีขึ้น การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักทั่วไป การปลูกผักปลอดสารพิษไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานในผลดีมาก การผลิตผักปลอดสารพิษจำเป็นจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่าย การรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านทำให้มีตลาดรับรองที่แน่นอนและผักปลอดสารพิษสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป

ในประเด็นที่เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษได้ให้ระดับความคิดเห็นไม่แน่ใจ ได้แก่ การปลูกผักปลอดสารพิษทำได้ง่าย ไม่ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะก็สามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้ และเจ้าหน้าที่มีการให้ความรู้ด้านการตลาดของผักปลอดสารพิษอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าโดยภาพรวมปัญหาที่เกษตรกรพบและผู้วิจัยได้สังเคราะห์มีทั้งหมด 11 ปัญหา จากการศึกษาค้นคว้าและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรพบว่ามียกระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.22$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยทั้ง 11 ประเด็นพบว่าเกษตรกรมีระดับปัญหากับประเด็นต่างๆและมีเพียงบางประเด็นที่เกษตรกรที่มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางและไม่มีปัญหาและอุปสรรค

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาคืออุปสรรคในระดับปานกลางได้แก่ประเด็นเรื่องปัจจัยการผลิตมีราคาสูง รองลงมาปัญหาจากการขาดแคลนน้ำ และปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงรบกวน ในส่วนของประเด็นปัญหาและอุปสรรคเรื่องการขาดแคลนทุนในการผลิตผลผลิตไม่ได้คุณภาพ พื้นที่ในการปลูกผักปลอดสารพิษไม่เพียงพอ จำนวนแรงงานไม่เพียงพอ รวมไปถึงปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย

ทิศทางและแนวโน้มในการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเกษตรกรของแต่ละกลุ่มพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ยังมีการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญทางด้านสุขภาพของตนเอง อาชีพเสริมและจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการรวมกลุ่มอยู่ในระดับเห็นด้วยเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่าการกลุ่มสามารถทำให้มีตลาดหลากหลายมากกว่าทำด้วยตนเองและยังสามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆได้สะดวกมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากผักทั่วไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษมีราคาที่สูงกว่าผักทั่วไปแต่จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและยังพบว่ายังมีความไม่สม่ำเสมอในการตรวจแปลงของเกษตรกรอีกด้วย ในภาพรวมซึ่งจะพบว่าการปลูกผักปลอดสารพิษจะใช้ต้นทุนน้อยกว่าผักทั่วไปที่ใช้สารเคมี

และการปลูกผักปลอดสารพิษและราคาของผักปลอดสารพิษสูงกว่าผักทั่วไปจึงทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงทำให้เกษตรกรลดต้นทุนจากการใช้สารเคมีที่น้อยลงในอีกทางหนึ่ง

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่มีประเด็นสำคัญที่พบหลายประเด็น จากการนำมาวิเคราะห์สรุปแล้วความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษมีดังนี้

1. สถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่าการปลูกผักจำนวน 30 ชนิด ได้แก่ มะเขือยาว ผักบุ้ง ผักกาด กวางตุ้ง ถั่วฝักยาว โขม คื่นช่าย แตงกวา ข้าวสาลี ผักชี คื่นฉ่าย ผักสลัด ข้าวโพดอ่อน พริกชี้ฟ้า กะหล่ำปลี กระเจี๊ยบ ผักกาดกวางตุ้ง เชียงดา ถั่วพู ผักหวาน มะระขี้นก ชะอม กะเพรา แมงลัก โหระพา ต้นหอม บร็อกโคลี พริกชี้หนู และผักกูดเป็นต้น ซึ่งพืชที่เกษตรกรมีการปลูกมากที่สุดคือ ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว และผักกาด

โดยผักบุ้งเป็นผักที่ดูแลง่าย เป็นผักที่คนไทยนิยมรับประทานเนื่องจากเป็นผักที่หาซื้อได้ขายตามท้องตลาด และเกษตรกรนิยมปลูกผักบุ้งเนื่องจากเป็นผักที่ปลูกได้ง่าย เจริญเติบโตไว ระยะเวลาการปลูกเพียง 25-30 วัน ก็สามารถเก็บเกี่ยวได้แล้ว และเป็นผักสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

รองลงมาคือ ถั่วฝักยาว เป็นพืชล้มลุกปีเดียวที่นิยมปลูก และนิยมรับประทานมากในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากมีรสหวานกรอบ รับประทานเป็นผักสด ผักจิ้ม น้ำพริก นอกจากนั้น ยังส่งจำหน่ายต่างประเทศ โดยเฉพาะในแถบตะวันออกกลาง และยุโรป

ผักปลอดสารพิษอีกชนิดที่เกษตรกรได้มีการปลูกมาเป็นอันดับ 3 ได้แก่ ผักกาด ซึ่งเป็นผักอีกชนิดหนึ่งที่ชาวไทยนิยมรับประทานอย่างมาก โดยส่วนของผักกาดที่นำมาบริโภคก็คือส่วนใบ มีทั้งนำไปปรุงเป็นอาหาร หรือรับประทานสด ๆ กับ น้ำพริก , ส้มตำ หรือ สลัด ก็ได้

ผักปลอดสารพิษที่ให้ผลผลิตสูงสุดเกษตรกรได้แก่ กะหล่ำปลีให้ผลผลิต 498 กิโลกรัมต่อไร่ กะหล่ำปลีมีความสำคัญและปลูกกันมากที่สุดในแง่ผัก บริโภคสด ปรุงอาหารและแปรรูป โดยทั่วไปมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ อายุการเก็บเกี่ยวสั้นประมาณ 50-60 วัน พันธุ์ที่นิยมปลูกได้แก่ พันธุ์ลูกผสมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีพันธุ์ผสมเปิดอื่น ๆ อีก เช่น พันธุ์โคเปนเฮเกนมาร์เก็ต พันธุ์โกเดนเอเคอร์ เป็นต้นซึ่ง

รองลงมาตามลำดับคือ บร็อกโคลีให้ผลผลิต 378 กิโลกรัมต่อไร่ บร็อกโคลีเป็นกะหล่ำที่ใช้ส่วนของช่อดอกและลำต้นในส่วนที่อ่อนมาบริโภค เช่น ที่ประเทศอิตาลีจะนิยมรับประทานทั้งลำต้นและช่อดอก ใช้พื้นที่ในการปลูกมาก กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และมีให้รับประทานได้

ตลอดทั้งปีอีกด้วย ซึ่งก็ทานได้ทั้งแบบสดและแบบแช่แข็งในซูเปอร์มาร์เก็ตเลยทีเดียว โดยทั้งนี้บร็อคโคลีก็ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของพืชผักตระกูลครูซิเฟอแร (Cruciferae) ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกับกะหล่ำปลีเป็นอย่างมาก แถมยังอุดมไปด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะสาร

แตงกวาให้ผลผลิต 273.1 กิโลกรัมต่อไร่ แตงกวาเป็นพืชที่นำผลมาใช้เป็นอาหาร มนุษย์เริ่มบริโภคแตงกวามากกว่า 3,000 ปีเลยทีเดียว ชาวจีนเป็นผู้เผยแพร่พันธุ์แตงกวาไปสู่ประเทศต่างๆ

ผลของแตงกวานำมาประกอบอาหารได้ในลักษณะดิบและสุก นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในอุตสาหกรรมทำอาหารดอง แตงกวาเป็นพืชที่ปลูกง่าย อายุสั้น การเจริญเติบโตเป็นพุ่มและมีเถาเลื้อย เดิมมีถิ่นกำเนิดอยู่แถบเอเชีย แตงกวาเป็นพืชพวกเดียวกับแตงโม ฟัก ตำลึงและบวบ ในต้นเดียวกันจะมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมีย เมื่อผสมเกสรจะเกิดผลที่ดอกตัวเมีย ขณะผลยังเล็กจะมีหนามเต็มไปด้วยหนามจะหลุดไปเมื่อผลโตขึ้น ผลมีหลายขนาดขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่ปลูก ในบางกรณีสามารถผลิตแตงกวาที่ไม่มีเมล็ดได้ ซึ่งนิยมกันในต่างประเทศ

เกษตรกรใช้พื้นที่สูงสุดเพื่อปลูกบร็อคโคลีเฉลี่ย 1120 ตารางเมตรเนื่องจากมีขนาดลำต้นที่ใหญ่ จึงจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปลูกมาก

ผักกวางตุ้งเฉลี่ย 738.4 ตารางเมตร ผักกาดกวางตุ้งเป็นผักรากต้น ดังนั้นในการเตรียมดินเพื่อทำการปลูกสามารถทำได้เช่นเดียวกับการปลูกกะหล่ำ การปลูกผักชนิดนี้นิยมปลูกแบบหว่านกระจายให้ทั่วแปลง หรืออาจโรยเป็นแถวๆ การหว่านกระจายทั่วแปลงนั้นมักทำกับแปลงที่มีการขุดรื้อรอบๆ เช่น แถบขนาบเมือง ส่วนการโรยเป็นแถวมักทำการปลูกกับพื้นที่ทำการเตรียมแปลงแบบผักไร่ ซึ่งการปลูกทั้งสองแบบนี้จะต้องเว้นระยะระหว่างต้นประมาณ 20-25 เซนติเมตร ส่วนเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในปลูกแบบหว่านนั้นจะใช้อ้อยที่ 1-2 กิโลกรัม / ไร่ ส่วนการปลูกแบบโรยเป็นแถวจะใช้เมล็ดพันธุ์อยู่ที่ประมาณ 500-800 กรัม / ไร่ และจะเริ่มทำการถอนแยกได้เมื่อก้ามมีอายุได้ 20 วัน

ผักปลอดสารพิษที่มีราคาสูงในท้องตลาด คือถั่วพูและผักกูดเฉลี่ย 100 บาทต่อกิโลกรัม โดยถั่วพูปลูกง่าย ให้ผลผลิตที่มากกว่าถั่วเหลืองและเก็บผลผลิตได้นานเป็นปีเลยทีเดียว คนไทยทุกภาคกินผักถั่วพูเป็นผักมีทั้งที่กินสด กินแกงกับน้ำพริกต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำพริกปลาร้า ผัดกับน้ำมัน นำมาหั่นใส่ในทอดมันหรือแกงเผ็ดก็ได้หรือเมนูยำถั่วพูก็สุดยอดมากๆ ได้คุณค่าอาหารครบถ้วน ถั่วพูสามารถนำมาปรุงอาหารได้ทุกส่วน จึงทำให้มีราคาดี

ผักกูด พืชอาหารที่พบได้ในสภาพธรรมชาติ และยังเป็นผักที่สามารถนำมาปลูกเป็นผักสวนครัว และยังสามารถประดับบ้านให้สวยงามได้อีกด้วย

รองลงผักเชียงดาเฉลี่ย 84.6 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากผักเชียงดาเป็นผักพื้นบ้านที่คนไทยภาคเหนือนิยมรับประทาน พบมากทางภาคเหนือ ภูมิประเทศอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตรซึ่งมีสภาพดินและอากาศที่เหมาะสมแก่การปลูกผักเชียงดา นั้นมีสารอาหารที่สำคัญหลายอย่างที่สามารถใช้

รักษาผู้ป่วยเบาหวานในการลดน้ำตาลในเลือด รวมถึงสามารถลดไขมันในเส้นเลือดช่วยผู้ป่วยที่มีความดันโลหิตสูงครับ และสามารถนำไปแปรรูปเป็นยารักษาโรคได้ จำทำให้เป็นที่นิยมและราคาสูง

คั้นน้ำกล้วย 84.3 บาทต่อกิโลกรัม คั้นน้ำ เป็นผักในตระกูลเดียวกันกับผักชีที่ใส่ใบ และก้านใบ สำหรับรับประทานสด น้ำผัก หรือนำมาประกอบอาหาร เนื่องจากมีกลิ่นหอมเย็น สามารถดับกลิ่นคาวปลา คาวเนื้อได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการประกอบอาหารจำพวกยำ ต้ม และแกง เป็นหลักและเป็นส่วนประกอบหลักในการประกอบอาหาร จึงทำให้มีราคาที่สูงในท้องตลาด

ซึ่งจากสถานการณ์และสภาพการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่มีการปลูกผักตามการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเนื่องจากมีความมั่นใจในตลาดที่รองรับผลผลิต ซึ่งพืชที่เกษตรกรมีการปลูกมากที่สุดคือ ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว และผักกาด โดยเกษตรกรเชื่อว่าผักทั้ง 3 ชนิดเป็นผักที่ผู้บริโภคานิยมรับประทาน เนื่องจากเป็นผักที่หาซื้อได้ตามท้องตลาด อีกทั้งยังเป็นผักที่ปลูกได้ง่าย เจริญเติบโตไว นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ยังระบุอีกว่า เกษตรกรมีการปลูกผักปลอดสารพิษ เนื่องจากคำนึงถึงสุขภาพของตนเองและผู้บริโภคมากขึ้น นอกจากนี้ปัจจุบันผู้บริโภคหันมาดูแลและใส่ใจสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรจึงเล็งเห็นถึงความนิยมผักปลอดสารพิษที่จะมีเพิ่มมากขึ้นและสามารถทำรายได้ได้มากกว่าผักทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์กานต์ดา (2556) พบว่า ทักษะด้านสุขภาพของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษ

2. จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่า

โดยภาพรวมของเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการปลูกผักปลอดสารพิษอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยทั้ง 21 ประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆเป็นส่วนใหญ่และมีเพียงบางประเด็นที่เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งได้แบ่งประเด็นไว้ 6 ประเด็นหลักๆ ได้แก่

เรื่องความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วย การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านไม่มีสารพิษตกค้างสะสมในร่างกายจากการใช้สารเคมี สารสกัดจากธรรมชาติสามารถใช้แทนสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยรักษาโรคได้ และการปลูกผักปลอดสารพิษไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานในผลิตรายมาก เหลือเพียงความคิดเห็นการปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดการนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศอีกทางหนึ่ง ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งในปัจจุบันมีการใช้สารเคมีเพิ่มมากขึ้นในการทำการเกษตรของชาวนา ชาวสวน และชาวไร่ มีการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นพืช เพื่อให้พืชมีการเจริญเติบโตที่แข็งแรงสมบูรณ์ คุณารับประทานและไม่มียารักษาโรคภัยไข้เจ็บของหนู หรือแมลงต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อให้พืชผลมีความเสียหาย อีกทั้งยังคอยช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของวัชพืชที่มาปกคลุมต้นพืชหลักให้เกิดการเสียหาย หรือวัชพืชนั้นอาจส่งผลให้พืชหลักมีการเจริญเติบโตที่ไม่แข็งแรง เลยมี

การใช้สารปราบศัตรูพืชเพื่อเป็นการกำจัดศัตรูของพืชได้ง่ายและรวดเร็ว เพราะปัจจุบันมีแข่งขันของตลาดสูงขึ้น กว่าเมื่อสมัยก่อน มีการส่งออกสินค้าไปสู่ประเทศต่างๆ จึงมีการแข่งขันกันสูง เพื่อที่ผลผลิตของตนจะได้ก้าวเข้าไปสู่ระดับโลก ผักปลอดสารพิษจึงอีกทางเลือกหนึ่งที่ลดการนำเข้าของสารเคมีจากต่างประเทศซึ่งสอดคล้องกับ กฎหมาย (2558) กล่าวว่าการบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วยและ ผักปลอดสารพิษสามารถใช้สารสกัดจากพืชเพื่อฉีดพ่นในแปลงปลูก เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอม เป็นต้น

เรื่องการรวมกลุ่มของเกษตรกรซึ่งเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าการรวมกลุ่มทำให้มีเจ้าหน้าที่มาให้ความแนะนำให้กับกลุ่มเกษตรกรการรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านช่วยในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางได้ดีขึ้น โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตผักปลอดสารพิษจำเป็นจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายและการรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านทำให้มีตลาดรับรองที่แน่นอน

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการรวมกลุ่มอยู่ในระดับเห็นด้วยเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่า การกลุ่มสามารถทำให้มีตลาดหลากหลายมากกว่าทำด้วยตนเองและยังสามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ได้สะดวกมากยิ่งขึ้นตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับบทความของ

Leavitt (1975) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Suppose We took Groups Seriously พบว่า การรวมกลุ่มมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มมีประโยชน์ต่อบุคคลทั้งในทางกายภาพและจิตใจ บุคคลอาจเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยมีเหตุผลและวัตถุประสงค์ของตน ซึ่งอาจเกิดจากผลตอบแทนที่จะได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ชื่อเสียง อำนาจ เป็นต้น
2. กลุ่มสามารถกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เนื่องจากการบูรณาการของความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของสมาชิก
3. กลุ่มช่วยให้สมาชิกสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ผ่านการรวบรวม แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ข้อมูล และการระดมความคิด (Brainstorming)
4. กลุ่มช่วยกระตุ้นให้มีการนำผลของการตัดสินใจไปใช้ปฏิบัติ ทำให้สามารถสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม
5. กลุ่มมีส่วนในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานขึ้นเป็นกรอบและแนวทางปฏิบัติงานของสมาชิก ซึ่งสมาชิกจะได้รับและถ่ายทอดความเชื่อรวมทั้งพฤติกรรมกลุ่มผ่านกระบวนการทางสังคม (Socialization) ทำให้แต่ละคนมีรูปแบบของความประพฤติไปในทิศทางเดียวกัน

6. กลุ่มมีส่วนในการลดข้อด้อยขององค์การ การรวมกลุ่มจะช่วยให้การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้องค์การพัฒนาศักยภาพและลดจุดอ่อนของแต่ละบุคคลลงได้

เรื่องการตลาดและช่องทางจำหน่ายผักปลอดสารพิษ สารพิษ พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าปัจจุบันผักปลอดสารพิษเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมากและยังมีความคิดเห็นว่าผักปลอดสารพิษสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าผักทั่วไปจะเห็นได้ว่าช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากผักทั่วไปเนื่องจากผักปลอดสารพิษมีราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป มีแหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษคือพ่อค้ารับซื้อ จำหน่ายเองในท้องถิ่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดผักปลอดสารพิษวันพุธและวันเสาร์ (MCC) ร้านค้าในเครือศูนย์ สวพ. รับซื้อ และช่องทางการจำหน่ายผักปลอดสารพิษอื่น ๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ตและส่งไปรษณีย์ขัดแย้งกับ รัชนิกร (2553) กล่าวว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษยังไม่มีแหล่งที่ตั้งจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 70 และยังพบว่าไม่มีการทำสัญญาซื้อขายหรือขายล่วงหน้า เนื่องจากจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นส่วนใหญ่

เรื่องราวได้ของเกษตรกรที่มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านใช้ต้นทุนโดยรวมน้อยกว่าการผลิตผักทั่วไปและการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักทั่วไป แต่มีอีกหนึ่งประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรว่าการปลูกผักปลอดสารพิษทำให้สามารถลดต้นทุนในส่วนค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งซึ่งจะพบว่าการปลูกผักปลอดสารพิษจะใช้ต้นทุนน้อยกว่าผักทั่วไปที่ใช้สารเคมีเนื่องจากผักปลอดสารพิษมีการลดการใช้สารเคมีอีกทั้งยังมีการใช้ปุ๋ยหมักที่ทำขึ้นเองทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้และราคาของผักปลอดสารพิษสูงกว่าผักทั่วไปเรื่องแนวโน้มและการตัดสินใจในอนาคตพบว่าเกษตรกรให้ความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าผักปลอดสารพิษจะเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้บริโภคหันมาดูแลสุขภาพเพิ่มมากขึ้น และยังพบว่าในอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่ดีขึ้นมากกว่าปัจจุบันตามลำดับ ซึ่งขัดแย้งกับทวิริศม์ (2445) ที่พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษและเกษตรกรผู้ปลูกผักใช้สารเคมี มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดในครัวเรือน โดยเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษมีรายได้น้อยกว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักใช้สารเคมี

เรื่องแนวโน้มและการตัดสินใจในอนาคตพบว่าเกษตรกรให้ความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าผักปลอดสารพิษจะเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้บริโภคหันมาดูแลสุขภาพเพิ่มมากขึ้นและการปลูกผักปลอดสารพิษยังแพร่หลายภายในชุมชนจึงทำให้เกษตรกรมีการตัดสินใจในการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปในอนาคต ซึ่งอาหารก็เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อผู้บริโภค และยังพบว่าในอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่ดีขึ้นมากกว่าปัจจุบันตามลำดับ สอดคล้องกับ วรุตติ (2553) ได้

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ลักษณะนิเวศวิทยาของชุมชน ระบบสังคมในชุมชนที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ทำให้แนวทางการทำการเกษตรแบบปลอดสารเคมีแพร่ไปทางสายสัมพันธ์นี้และองค์กรชาวบ้านได้สนับสนุนการเกษตรแบบปลอดสารพิษ ส่วนปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ กระแสการพัฒนาหลักของประเทศตลอดจนการสื่อสารมวลชนได้รับการสนับสนุนจากภายนอกด้วยการเข้าไปส่งเสริมในชุมชน การแลกเปลี่ยนเชื่อมความรู้กับภายนอกชุมชน โดยการอบรมสัมมนาประชุม ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ต่างมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งกัน และกัน

ในประเด็นที่เกษตรกรมีความไม่แน่ใจคือเรื่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่มีการให้ความรู้ด้านการตลาดของผักปลอดสารพิษอย่างต่อเนื่องและเจ้าหน้าที่มีการตรวจเยี่ยมแปลงปลูกผักปลอดสารพิษเป็นประจำจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและยังพบว่ายังมีความไม่สม่ำเสมอในการตรวจแปลงของเกษตรกรอีกด้วยทำให้เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นไม่แน่ใจในประเด็นนี้และเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจว่าการปลูกผักปลอดสารพิษทำได้ง่าย ไม่ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ก็สามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้กับการปลูกผักปลอดสารพิษไม่ต้องใช้เวลาในการดูแลรักษามาก เนื่องจากการปลูกผักปลอดสารพิษจะต้องมีการดูแลที่มากกว่าผักทั่วไปเพื่อให้ผักมีคุณภาพและได้มาตรฐานรับรอง

3. จากการสังเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่พบว่า แรงเสริม (ข้อได้เปรียบ) ของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ได้แก่ การรวมกลุ่มของเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าการรวมกลุ่มทำให้มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้และนำให้กับกลุ่มเกษตรกรการรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษช่วยในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางได้ดีขึ้นโดยเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตผักปลอดสารพิษจำเป็นจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายและการรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษทำให้มีตลาดรับรองที่แน่นอนจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการรวมกลุ่มอยู่ในระดับเห็นด้วยเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่ากลุ่มสามารถทำให้มีตลาดหลากหลายมากกว่าทำด้วยตนเองและยังสามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ได้สะดวกมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ในเรื่องราคาของผักปลอดสารพิษก็เป็นข้อได้เปรียบอีกด้านหนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันผักปลอดสารพิษมีความต้องการของตลาดเป็นอย่างมากจึงทำให้ราคาสูงกว่าผักปกติทั่วไปตามท้องตลาด แรงต้าน (อุปสรรค) จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ยังไม่มีการให้ความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกษตรกรหาตลาดในการขายผลผลิตได้ การเพิ่มแรงเสริมหรือข้อได้เปรียบนั้น เกษตรกรจะต้องรวมกลุ่มกันรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ของภาครัฐจะต้องเข้ามาสนับสนุนการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยการเลือกผักที่ให้ราคาดี

และมีความต้องการทางตลาดสูง ส่งเสริมการปลูกรวมไปถึงการหาช่องทางจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ให้มากกว่าปัจจุบันจึงจะทำให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มจากอดีต การลดแรงต้านหรืออุปสรรคนั้น เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องเข้ามาตรวจสอบเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษอย่างสม่ำเสมอไปถึงการให้ความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษอย่างถูกวิธีและให้ผลผลิตที่สูงสุดจึงจะทำให้เกษตรกรมีแนวทางในการปลูกที่ชัดเจนถูกต้องและปลอดภัยจากสารเคมี สอดคล้องกับจุฬาลักษณ์ (2558) พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักต้องการการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองราคาขายผลผลิต

4.จากการศึกษาทิศทางและแนวโน้มของการปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าในอนาคตเกษตรกรจะมีการปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปเนื่องจาก เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่สูงขึ้นกว่าปัจจุบันและเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคหันมาดูแลและใส่ใจสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ทำให้เมนูอาหารเพื่อสุขภาพเป็นที่นิยมสำหรับผู้ที่มีความสนใจกับการดูแลสุขภาพ อาหารเพื่อสุขภาพจึงกลายมาเป็นทางเลือกสำหรับคนยุคใหม่ ดังที่เราจะเห็นได้ว่าร้านอาหารเริ่มเปิดบริการเป็นอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้นซึ่งผักปลอดสารพิษเป็นวัตถุดิบอีกทางเลือกหนึ่งที่จะนำมาทำอาหารเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบว่าการปลูกผักปลอดสารพิษสามารถทำให้เกิดการรวมกลุ่มกับเกษตรกรรายอื่นได้ง่ายและเมื่อเกิดการรวมกลุ่มการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลาง การหาแหล่งจำหน่าย และการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ก็เป็นไปอย่างสะดวกสบาย ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวทำให้เกษตรกรได้เห็นถึงความสำคัญของการปลูกผักปลอดสารพิษจึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงต้องการที่จะปลูกผักปลอดสารพิษต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรัตน์(2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของ เกษตรกรในจังหวัด สงขลา พบว่า ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพแหล่งสินเชื่อทางการเกษตรและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัด สงขลา

สงขลา
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพการปลูก ความคิดเห็นของเกษตรกร ปัญหาและอุปสรรคในการปลูก รวมไปถึงทิศทางและแนวโน้มในการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษให้อย่างต่อเนื่อง
2. เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจเยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรมีการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นเพื่อเล็งเห็นถึงปัญหาของเกษตรกรจะเลิกปลูกผักปลอดสารพิษในอนาคต
4. การควบคุมดูแลเรื่องราคาของผักปลอดสารพิษอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพการปลูกการปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรควรมีการทำวิจัยเรื่องดังต่อไปนี้

1. เรื่องความรู้และการปฏิบัติในการปลูกผักปลอดสารพิษ
2. เรื่องการรวมกลุ่มของการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอใกล้เคียง
3. เรื่องความคิดเห็นของนักส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บรรณานุกรม

- กฤษณี เจริญทรัพย์. 2558. พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อผักปลอดสารพิษในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กันยา สุวรรณแสง. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรพิทยา.
- ครรชิต แสงกระจ่างวงศ์. 2547. คู่มือการผลิตผักปลอดสารพิษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- จุฑามาศ ปินทุภาส. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ในตำบล ช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชา เกษตรศาสตร์เชิงระบบมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 103 หน้า.
- จุฬาลักษณ์ ทิวกระโทก. 2558. ปัญหาและความต้องการพัฒนาการประกอบอาชีพปลูกผักของเกษตรกร ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 8(1):770-788..
- ทวีรัศมี ศรีกิตติกุล. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดลำปาง วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญธรรม บุญยืน 2527 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริหารงานของวิทยาลัยเกษตรกรรม เชียงใหม่ รายงานการวิจัย วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่
- ปราโมทย์รักษาภานุ. 2540. นโยบายส่งเสริมและพัฒนาพืชผัก. ข่าวสำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ. 38(423): 17-19.
- พิมพ์กานต์ดา เทพวงษ์. 2556. การรับรู้และพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของครูโรงเรียน สังกัดเทศบาลนคร ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ การ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 6(1):41-52.

- พระเอกมร จิตปัญญา (คงตางาม) 2553. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอคอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”ไฟล์ข้อความ <http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/library/Thesis/171.pdf> / ,23 กรกฎาคม 2559.
- ไพศาล เพ็ชรพลาย. 2519. การยอมรับในการรวมกลุ่มบางกลุ่มของชาชนบทที่เป็นสมาชิกกลุ่มโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พงษ์ธร จันทร์เลื่อน. 2548. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรบ้านสัน ปาก้วอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 100 หน้า.
- รัชนิกร อุตตมา 2553. ช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 72 หน้า.
- รัชนิกร อุตตมา. 2553. ช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรุณี พันคำอ้าย. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกผักปลอดสารพิษตำบลสันทรายอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ (บรรณาธิการ). 2539. เกษตรกรรมทางเลือก ความหมายความเป็นมา และ เทคนิควิธี. นนบุรี: พิมพ์ดี.
- วินัย รัชตปกรณชัย. 2539. “ทางเลือกที่ปลอดภัยในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชในเอกสารประกอบคำบรรยายโครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้อนามัย”. หลักสูตรเร่งรัดการผลิตผักอนามัยปลอดสารพิษเป็นการดำเนินงานประสานโครงการนำร่องการผลิตพืชผักและผลไม้กรมวิชาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(ศราวุธ , 2556 หน้า 6)
- สรนรา ชวคุณาภรณ์. 2546. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย

สุพัตรา สุภาพ. 2520. “สังคมบริหาร”. อ้างโดยปรีชา ดวงศศิธร. 2535. “ความคิดเห็นของเกษตรกร
ตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการของสำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคตะวันตกของ
ประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริม
การเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุชา จันทร์เอม. 2542. จิตวิทยาวัยรุ่น. ไทยวัฒนาพานิช. กรุงเทพมหานคร.

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม. 2520. จิตวิทยาสังคม. สำนักงานพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี. 2553. ข้อมูลผู้ปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่
ประจำปี 2553

เสถียร จิรรังสิมันต์. 2549. ความรู้เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย. สำนักส่งเสริมและประสานการมีส่วนร่วม
องค์กรเครือข่าย สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ระบบออนไลน์).
แหล่งข้อมูล: <http://www.nesac.go.th/document/show11/php?did=06110001>
(30 เมษายน 2556)

แสงสุริย์ สังข์ศรี. 2539. จิตวิทยาสังคมเล่ม 2. ไอ เอส บี เอ็น. กรุงเทพฯ.

ศราวฤทธิ์ กันธา. 2556. กระบวนการรวมกลุ่มเกษตรกรในการผลิตกาแฟ ตำบลเทพเสด็จ
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อนันต์ ปินดารักษ์. 2550. ระบบการเกษตร (Agricultural System). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก (ที่มา
http://www.ap.mju.ac.th/lecturenote/silo/lesson/บทที่9_ระบบการเกษตร_1.pdf) สืบค้นวันที่
22/11/55.

เอกรัตน์ ศรีวิรัตน์ 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรใน
จังหวัดสงขลา วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Harold Leavitt. 1975. Organizational Dynamics 27(4):63-73 .

Kolesnik, W. 1970. Education Psychology. (2 ded). อ้างโดย วิชัย พรรณราย. 2536.

“ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Yamane, Taro. 1967. Statistic. An Introductory Analysis, 2 nd Ed., Harper and ro

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เรื่อง “ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษในอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่”

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาโท ของภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น คำตอบที่ดีที่สุด คือ คำตอบที่เป็นความคิดเห็นของท่านอย่างจริงใจและตรงไปตรงมาที่สุด ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม.

วัน เดือน ปี.....

ส่วนที่1: ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ส่วนที่2: ประเด็นความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ

ส่วนที่3: ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ

ส่วนที่1: ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ก. ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถานภาพสมรส
☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้างหรือหม้าย
3. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รวมทั้งสิ้น.....คน ทำการเกษตร.....คน
5. การศึกษา
☐ 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ ☐ 7) ปริญญาตรี
☐ 2) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ 8) อื่นๆ (ระบุ)
☐ 3) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
☐ 4) จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
☐ 5) จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
☐ 6) ปวช.- ปวส. หรืออนุปริญญา

6. รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน(เฉลี่ย)
 รายได้ที่ได้มาจากการปลูกผักปลอดสารพิษ บาท/เดือน
 รายได้อื่นๆจากภาคการเกษตร.....บาท/เดือน
 รายได้ทั้งหมด.....บาท/เดือน

การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ

ชนิดพืช	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาต่อหน่วย (บาท)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

7. พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ
 ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษทั้งหมด.....ไร่
 เป็นที่ดินของตนเอง.....ไร่
 เช่าผู้อื่น.....ไร่

8. การเป็นสมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กลุ่มเกษตรกร	☐ กลุ่มปลูกผักอนามัย
☐ กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ	☐ กลุ่มแม่บ้าน
☐ กลุ่มหมู่บ้านIPM	☐ กลุ่มการตลาด
☐ สหกรณ์	☐ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใด
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

9. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษหรือไม่
☐ เคย จำนวน.....ครั้ง ☐ ไม่เคย
ถ้าเคยฝึกอบรมจากหน่วยงานใด 1.....
2.....
3.....
10. ประสบการณ์ในการฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา
- ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมการเกษตร.....ครั้งอะไรบ้าง ระบุ
10.1.....
10.2.....
10.3.....
10.4.....
10.5.....
11. การกู้ยืมเงินเพื่อทำการเกษตร
☐ ไม่กู้
☐ กู้ยืม แหล่งเงินเชื่อทางการเกษตร (ระบุได้มากกว่า 1 แห่ง)
☐ สหกรณ์การเกษตร ☐ ธนาคารพาณิชย์
☐ กลุ่มเกษตรกร ☐ พ่อค้าในท้องถิ่น
☐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ☐ เพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง
☐ อื่นๆ ระบุ.....
12. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งข้อมูล	มาก	ปานกลาง	น้อย
วิทยุ			
โทรทัศน์			
หนังสือพิมพ์			
นิตยสาร/วารสาร			
เอกสารต่างๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์			
เพื่อนบ้าน			
อื่นๆ ระบุ.....			

13. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตรที่แนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ (ในรอบปีที่ผ่านมา) ☐ ไม่เคย ☐ เคย จำนวน.....ครั้ง/เดือน

14. แหล่งจำหน่ายผักปลอดสารพิษของเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า1ข้อ)

☐ ห้างสรรพสินค้า ☐ ร้านค้าในเครือข่าย สวพ 5. รับซื้อ

☐ พ่อค้ารับซื้อ ☐ จำหน่ายเองในท้องถิ่น

☐ ตลาดผักปลอดสารพิษวันพุธและวันเสาร์ (MCC) ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

.....

15. ในอนาคตท่านจะปลูกผักปลอดสารพิษต่อไปหรือไม่

☐ ปลูก เพราะ.....

☐ ไม่ปลูก เพราะ.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2: ประเด็นความคิดเห็น

2.1) ประเด็นความคิดเห็นเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ

ความคิดเห็นเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
1. ท่านคิดว่าการปลูกผักปลอดสารพิษทำได้ง่าย ไม่ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะ ก็ สามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้					
2. ท่านคิดว่าการปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดการ นำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศอีกทางหนึ่ง					
3. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้สามารถลด ต้นทุนในส่วน ค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี					
4. สารสกัดจากธรรมชาติสามารถใช้แทนสารเคมี เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้					
5. การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยลดความเสี่ยง ในการเจ็บป่วย					
6. การบริโภคผักปลอดสารพิษช่วยรักษาโรคได้					
7. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านไม่มีสารพิษ ตกค้างสะสมในร่างกายจากการใช้สารเคมี					
8. การปลูกผักปลอดสารพิษไม่จำเป็นต้องใช้ แรงงานในผลิตมาก					
9. การปลูกผักปลอดสารพิษไม่ต้องใช้เวลาในการ ดูแลรักษามาก					
	ระดับความคิดเห็น				

ความคิดเห็นเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ(ต่อ)	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
10. ผักปลอดสารพิษสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป					
11. ปัจจุบันผักปลอดสารพิษเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก					
12. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านมีรายได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการปลูกผักทั่วไป					
13. การปลูกผักปลอดสารพิษทำให้ท่านใช้ต้นทุนโดยรวมน้อยกว่าการผลิตผักทั่วไป					
14. การผลิตผักปลอดสารพิษจำเป็นจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่าย					
15. เจ้าหน้าที่ที่มีการตรวจเยี่ยมแปลงปลูกผักปลอดสารพิษเป็นประจำ					
16. เจ้าหน้าที่มีการให้ความรู้ด้านการตลาดของผักปลอดสารพิษอย่างต่อเนื่อง					
17. การรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านทำให้มีตลาดรับรองที่แน่นอน					
18. การรวมกลุ่มทำให้มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำให้กับกลุ่ม					
19. การรวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษของท่านช่วยในการต่อรองราคาจากพ่อค้าคนกลางได้ดี					
20. ในอนาคตผักปลอดสารพิษจะมีราคาที่ดีขึ้นมากกว่าปัจจุบัน					
21. ท่านคิดว่าผักปลอดสารพิษจะมีความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น					

ส่วนที่ 3: ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ	ระดับปัญหาและอุปสรรค			
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่มี (0)
1. พื้นที่ปลูกไม่เพียงพอ				
2. ปัญหาจากการขาดแคลนน้ำ				
3. การขาดแคลนทุน				
4. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง				
5. ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ				
6. ขาดความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษที่เหมาะสม				
7. แรงงานไม่เพียงพอ				
8. โรค และแมลงรบกวน				
9. ปัญหาเรื่องน้ำท่วม				
10. ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์				
11. อื่นๆ (ระบุ).....				

2 ข้อเสนอแนะในการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-นามสกุล นายวิรัช ชัยธามา
- วัน เดือน ปี เกิด 18 สิงหาคม พ.ศ. 2534
- ประวัติการศึกษา
- พ.ศ. 2546 สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวชิรวิทย์ฝ่ายประถม จังหวัดเชียงใหม่
 - พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวชิรวิทย์ฝ่ายมัธยม จังหวัดเชียงใหม่
 - พ.ศ. 2557 สำเร็จการศึกษาระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ)
คณะเกษตรศาสตร์ สาขาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่

